

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir

№ 173 (6856)

Gürcü politoloq:
"Azərbaycanın bir sutkada qazandığı
qələbə nadir tarixi hadisədir"

2

İLHAM ƏLİYEV:
"Nə vaxt, nəyi, necə etmək
lazımdır - bunu biz bilirik"

3

Saxtakarlıq nümunəsi olan ZİDDİYYƏTLİ BƏYANATLAR

4

**Oxumuruq, yoxsa oxumağa
kitab tapmırıq? - REPORTAJ**

6

**Arıqlama çay və kofeləri insanları ölümə
necə aparır? - DƏHŞƏTLİ FAKTLAR**

12

**Qeysəriyyə əsarəti: sifarişlə
doğuş və "zerkəlni" ad günü**

11

Azərbaycan DİN:
"Xankəndi şəhərində
qəsdən yanğınlar
törədilir"

2

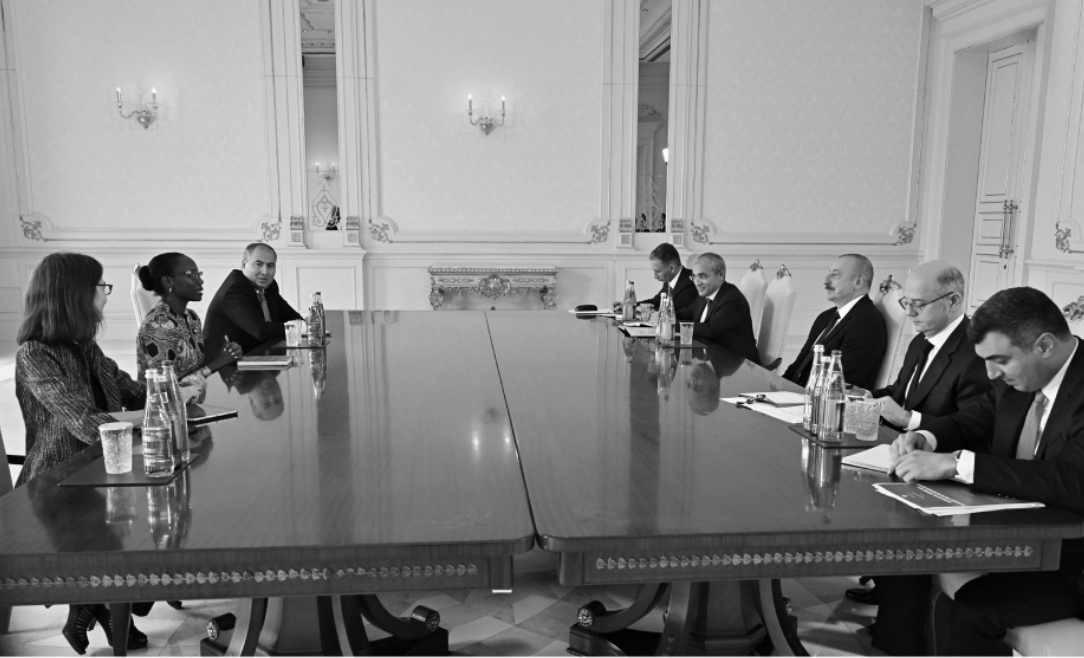
**Uşaq
intiharlarının
real səbəbləri**

11

Dünya Bankı: "Bu gün Azərbaycan əhəmiyyətli inkişafa nail olub"

Prezident İlham Əliyev Dünya Bankının Cənubi Qafqaz üzrə regional direktorunu qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 22-də Dünya Bankının Cənubi Qafqaz üzrə regional direktoru xanım Roland Praysi qəbul edib.

Dövlətimizin başçısı Dünya Bankının Azərbaycan iqtisadiyyatının modernləşdirilməsinə və şaxələndirilməsinə verdiyi dəstəyə görə minnətdarlığını bildirdi. Ötən illər ərzində əməkdaşlığın yüksək səviyyədə olduğunu deyən Prezident İlham Əliyev gələcək konkret istiqamətlərin və layihələrin müəyyənləşdirilməsinin önəmini vurğuladı. Dövlətimizin başçısı ölkəmizin uzun illər xarici borcun azaldılması istiqamətində səylər göstərdiyini və artıq bu məqsədə nail olunduğunu qeyd etdi.

Azərbaycanla artıq 30 ildir əməkdaşlığın hə-

yata keçirilməsindən məmnunluğunu bildiren Dünya Bankının Cənubi Qafqaz üzrə regional direktoru dedi ki, bu gün Azərbaycan əhəmiyyətli inkişafa nail olub və yüksək nəticələr əldə edib. Qonaq bu inkişaf yolunda ölkəmizlə tərəfdaş olmaqdan məmnunluğunu ifadə etdi.

Görüşdə Dünya Bankının Azərbaycanda mövcud fəaliyyət istiqamətləri, ölkəmizin qarşısında duran və "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlərə" uyğun olan yeni istiqamətlər və layihələr barədə müzakirələr aparıldı.

Qeyd edildi ki, Azərbaycan ilə Dünya Bankı arasında əsas əməkdaşlıq sahələri bərpaolunan enerji, yaşıl iqtisadiyyat və şəhərlər, nəqliyyat əlaqələndirməsi, kənd təsərrüfatı və irriqasiya sahələrində həyata keçirilən layihələrlə bağlıdır.

Il presidente dell'Azerbaijan ha annunciato il ripristino della "sovranità del Paese" e il raggiungimento di tutti gli obiettivi in Karabakh

Ieri, 19: 44 50

İtaliya saytları
Prezident İlham Əliyevin xalqa müraciətini diqqətdə saxlayıb

Raggiunto ieri, anche secondo fonti armene, un accordo di *cessate-il-fuoco* tra le forze separatiste del Nagorno Karabakh e le autorità dell'Azerbaijan per porre fine ai due giorni di combattimenti. L'intesa, raggiunta attraverso il contingente di pace russo, è stata annunciata dalle autorità della regione separatista ed è entrata in vigore alle 13:00 di ieri. Dopo l'annuncio, il presidente dell'Azerbaijan **Ilham Aliyev** ha dichiarato di aver **neutralizzato le forze separatiste**, le quali avrebbero accettato di deporre le armi, e distrutto molte delle loro installazioni militari. Una vittoria *senza se e senza ma* per gli azeri.

Gürcü politoloq: "Azərbaycanın bir sutkada qazandığı qələbə nadir tarixi hadisədir"

Erməni separatçılarının quldur dəstələrinin sentyabrın 19-da törətdikləri xain terror aktı təkcə Azərbaycan xalqını deyil, bizi də dərinlən sarsıtdı. Azərbaycan Ordusunun elə həmin gün Qarabağda başladığı lokal xarakterli antiterror tədbirlərinin qısa zamanda uğurla başa çatması isə bütün sülhsevər insanları sevindirdi. Azərbaycan Ordusunun bir sutkada qazandığı qələbə nadir tarixi hadisədir. Azərbaycan ərazi bütövlüyünü, bütün ərazilərində konstitusion hüquqlarını bərpa etdi. Bu qələbə münasibətilə qardaş Azərbaycan xalqını, bütün dostlarını təbrik edirik.

Bu sözləri AZƏRTAC-a müsahibəsində gürcü politoloq, hüquqşünas Levan Çixəidze söyləyib. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sentyabrın 20-də xalqa müraciətində Cənubi Qafqazın gələcəyi ilə bağlı söylədiyi fikirlər bütün dünya üçün ciddi signal idi. Biz əminik ki, bu münaqişənin başa çatması digər münaqişələrin də tezliklə həllinə təkan verəcək. Eyni zamanda, region xalqları sülh, sabitlik şəraitində yaşayacaqlar.

"Həqiqətən də müharibə erası başa çatdı, indi əməkdaşlıq, çiçəklənmə və inkişaf dövrü başlayır. Ümid edirik ki, Yevlax görüşü də çox uğurlu olacaq və yaxın vaxtlarda sülh sazişinin imzalanmasına zəmin yaradacaq", - deyər L.Çixəidze vurğulayıb.

Azərbaycan DİN: "Xankəndi şəhərində qəsdən yanğınlar törədilir"

Qarabağ iqtisadi rayonunda keçirilən lokal xarakterli antiterror tədbirləri uğurla başa çatdıqdan sonra bütün ərazilər tam nəzarətə götürülməklə müşahidələr aparılır. Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Daxili İşlər və Müdafiə nazirliklərinin əməkdaş-

ları tərəfindən bölgədə hüquq qaydasının təmini istiqamətində kompleks tədbirlər görülür, müvafiq postlar quraşdırılmaqla xidmət təşkil edilib.

Müşahidə olunur ki, əsasən Azərbaycan Respublikasının Xankəndi şəhərində qarşı tərəf qəsdən yanğınlar törədib, müxtəlif inzibati bi-

nalarda sənədlərin, maddi sübutların, arxivlərin məhv edilməsi prosesini həyata keçirir. Azərbaycan Respublikasının müvafiq dövlət qurumları bölgədə mövcud vəziyyətə tam nəzarət edir, erməniyətili vətəndaşlarımıza humanitar köməkliklər göstərirlər, daxil olan müraciətlərə etinasız yanaşırlar.

nada görüş keçirilib, gələcək birgəyaşayış məsələsi müzakirə olunub, Azərbaycan Qarabağın erməni əhalisinin təhlükəsizliyinə və hüquqlarının qorunmasına zəmanət verib.

Yazılarda, həmçinin Ermənistan silahlı qüvvələrinin qanunsuz birləşmələri tərəfindən ölkəmizə qarşı törədilmiş təxribatlar və mina terroru nəticəsində hərbi qulluqçuların və mülki şəxslərin həlak olmasının Azərbaycanın sentyabrın 19-da Qarabağ iqtisadi rayonundakı erməni silahlı qüvvələrinin birləşmələrinin tərk-silah edilərək çıxarılması, bölgədə təhlükəsizliyin təmin olunması və Azərbaycanın konstitusiyası quruluşunun bərpa edilməsi məqsədilə lokal xarakterli antiterror tədbirlərini həyata keçirməyə məcbur etdiyi qeyd olunub. Sentyabrın 20-də saat 13:00 radələrində isə antiterror tədbirlərinin uğurla başa çatması nəticəsində Azərbaycan öz suverenliyini bərpa etdiyi bildirilib.

Xəbərlərdə, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın BMT Baş Assambleyasındakı çıxışında Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü qoruması üçün atdığı addımları dəstəklədiklərini, Qarabağın Azərbaycan torpağı olduğunu vurğuladığı da xatırladılıb.

“Ermənistan heç vaxt bizimlə açıq döyüşdə qələbə qazana bilməyib və bilməz. Son günlər ərzində Azərbaycan Ordusu bir daha öz üstünlüyünü göstərdi. Biz lazım olan vaxtda - bu günlərdə yaradılmış əlavə imkanlardan, o cümlədən döyüş məntəqələrinin yeni yerləşməsindən istifadə edib öz sözumüzü deyəcəyik”.

Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev bu sözləri iki il əvvəl, 2020-ci il iyulun 15-də Nazirlər Kabinetinin iclasında çıxışı zamanı Ermənistan-Azərbaycan sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində düşmənin törətdiyi hərbi təxribatın qarşısının alınmasından bəhs edərkən demişdi. Prezident diqqətə çatdırmışdı ki, 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində, 2018-ci ildə uğurlu Naxçıvan (Günnüt) əməliyyatında olduğu kimi, Tovuz döyüşləri də Azərbaycan Ordusunun qalibiyyət səhifəsidir.

“O ki qaldı bizim addımlarımıza, lazım olan vaxtda lazım olan addımları atırıq və atacağıq. Mən hələlik bundan artıq heç nə demək istəmirəm, hadisələri qabaqlamaq

İLHAM ƏLİYEV: “Nə vaxt, nəyi, necə etmək lazımdır - bunu biz bilirik”

istəmirəm... Nə vaxt, nəyi, necə etmək lazımdır, bunu biz bilirik. Hesab edirəm ki, yaxın tarix dəfələrlə bunu göstərəcək, həm siyasi müstəvidə, diplomatik müstəvidə, eyni zamanda, döyüş meydanında. Nəyi ediriksə, dəqiqliklə edirik. Son dörd il ərzində üç əməliyyat keçirilmişdir, üç toqquşma olmuşdur. Üçündə də qalib gəldik. Üçündə də bayrağımızı istədiyimiz yərə sancdıq. Üçündə də düşməni sarıdıcı zərbələr endirdik”, - deyərək dövlət başçısı bildirmişdi.

RƏŞADƏTLİ AZƏRBAYCAN ORDUSU ERMƏNİSTAN SİLAHLI QÜVVƏLƏRİNƏ LAYİQ OLDUĞU YERİ GÖSTƏRDİ

Sentyabrın 19-da Qarabağdakı qeyri-qanuni erməni silahlı birləşmələrinin həyata keçirdiyi hərbi təxribatlar və terror hücumlarına cavab olaraq Ordumuz bölgədə lokal xarakterli antiterror tədbirlərinə başlayıb. Bu tədbirlərin əsas məqsədi Qarabağ iqtisadi zonasına daxil olan ərazilərdə məskunlaşmış terrorçuların və qeyri-qanuni silahlı birləşmələrin zərərsizləşdirilərək təmizlənməsidir. Bu təxirəsalınmaz tədbirlərin həyata keçirilməsini zəruri edən və hüquqi əsa-

sını formalaşdıran müddəalar isə 2020-ci il noyabrın 10-da imzalanmış üçtərəfli Bəyanatın 4-cü bəndində aydın şəkildə ifadə olunub. Təəssüflər olsun ki, nə Ermənistan tərəfi, nə də Rusiya sülhməramlı kontingenti bu günə qədər bu bəndin icrası ilə bağlı öhdəliklərini icra etmək üçün heç bir xoşniyyət addımı atmayıb. Əksinə, həmin terrorçuların silahlandırılması və növbəti təxribatların həyata keçirilməsi üçün mümkün bütün vasitələrdən istifadə etməyə davam edirlər. Məhz bu səbəbdən üçtərəfli Bəyanatın müddəalarının icrası, bölgədə yaşayan və fəaliyyət göstərən mülki vətəndaşlarımızın, hərbi qulluqçularımızın təhlükəsizliyinin təmin olunması, Azərbaycanın konstitusiyaya quruluşunun bərpası məqsədilə həyata keçirilən antiterror tədbirləri qaçılmaz olmaqla yanaşı, mütləq xarakter daşıyır.

Sözü imzası qədər dəyərli və keçərlilə Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyev sentyabrın 20-də xalqa müraciətində antiterror tədbirlərinin dayandırılması üçün Azərbaycanın şərtlərindən danışarkən deyib ki, bu gün səhər saatlarında bizə bildirildi ki, şərtlərimiz qəbul edilib. Üstəgəl, bir neçə ay ərzində bizim nümayəndələrimizlə görüşdən imtina edən Qarabağda yaşayan erməni icmasının nümayəndələri bizimlə dediyimiz yerdə - Yevlax şəhərində görüşməyə hazırdılar.

Dövlətimizin başçısı qeyd edib: “Mənim cavabım belə oldu

ki, Azərbaycan hər zaman olduğu kimi, öz sözüne sadıqdır. Bunu dostlarımız da bilir, düşmənlərimiz də bilir. Bizim sözumüz imzamız qədər dəyərlidir və bizim şərtlərimiz qəbul olunarsa, təbii ki, tədbirlərimiz, hərbi tədbirlərimiz dayandırılacaq və bu gün saat 13-də atəşkəs elan edildi. Əfsuslar olsun ki, qarşı tərəf atəşkəsə tam əməl etməyib. Atəşkəs elan olunandan sonra da bizim mövqelərimiz atəş altına düşmüşdür. Buna baxmayaraq, prinsip etibarilə bizim şərtlərimiz tam qəbul olundu”.

HEÇ KİM BİZİMLƏ DİKTAT VƏ ULTİMATUM DİLİ İLƏ DANIŞA BİLMƏZ

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 20-də xalqa müraciətində söyləyib ki, biz təklif

edirik ki, bölgəmizdən uzaqda yerləşən, ancaq öz siyasi gündəliyini güdən və erməni xalqından bir alət kimi istifadə edən, onları istismar edən və dar gündə onları, necə deyirlər, satan qüvvələr, saxtakarlar, korruptsiyalanmış siyasətçilər bizdən əl çəksinlər. Müzəffər Ali Baş Komandan bir daha bəyan etdi: “Biz, sadəcə olaraq, tələb edirik həm onlardan, həm onların arxasında duran və onlar üçün dar məqamda onların yanında olmayan, uzaqda, Avropada yerləşən dırnaqarası erməni cəfəkeşləri bilsinlər - nə qədər uzaq dursalar bizim bölgəmizdən, o qədər də bölgə rahat nəfəs alacaq və biz bunu təklif edirik. Biz təklif edirik ki, Cənubi Qafqaz ölkələrinin gələcəyi sülhə, əmin-amanlığa, inkişafa söykəsin”. Cənubi Qafqazın əsrlər boyu davalar, savaşlar, qanlı toqquşmalar məkanı olduğunu xatırladan dövlətimizin başçısı bildirib: “Yə-tər artıq! Biz bunu tələb edirik”. Er-

mənistan dövlətinin dünən və bu gün sərgilədiyi mövqenin ümidlər verdiyini deyən Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın və Ermənistanın öz aralarında olan məsələləri tənzimləyəcəyi, sülh müqaviləsi imzalayacağı və Cənubi Qafqaz ölkələrinin üçtərəfli formatda gələcək əməkdaşlıq haqqında işləməyə başlayacağı günün uzaqda olmadığına ümidvar olduğunu vurğulayıb. Müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Ordumuzun çox qısa zamanda yazdığı uğur hekayəsi Silahlı Qüvvələrimizin peşəkarlığını, yüksək döyüş ruhunu, mükəmməl plan əsasında fəaliyyətini nümayiş etdirməklə yanaşı, Azərbaycanın sözünün imzası qədər əhəmiyyətli olduğunu təsdiqlədi. Və dövlət başçımızın söylədiyi kimi, Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycan ərazisində qalması qanunsuzdur və buna son qoyulmalıdır: “Ermənistan rəhbərliyi əgər vaxtilə “Qarabağ Ermənistanıdır və nöqtə” deyirdisə, indi “Qarabağ Azərbaycandır” deyir. Hətta ərazimizin ölçülərini də dilə gətirməyi unutmur. Ermənistan Qarabağı Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi kimi tanıyandan sonra Qarabağda 30 il at oynadan kriminal rejimin hansı statusu ola bilər?!”

Dövlətimizin başçısı bizə xor baxanlara da xəbərdarlıq edərək deyib: “Onu da bildirməliyəm, bizə xor baxanlar, torpağımıza göz di-

kənlər, uğurumuzu həzm edə bilməyənlər heç vaxt unutmasınlar ki, “dəmir yumruq” yerindədir və hər zaman yerində olacaq! Heç kim bizimlə diktat və ultimatum dili ilə danışa bilməz! Bunu heç kim unutmasın! Onu da unutmasın ki, Qarabağ Azərbaycandır!”.

Beləliklə, tarix də sübut edirik biz haqlı mübarizə aparırıq. Çünki dövlət başçımızın dediyi kimi: “Nəyi ediriksə, dəqiqliklə edirik. O ki qaldı bizim addımlarımıza, lazım olan vaxtda lazım olan addımları atırıq və atacağıq. Mən hələlik bundan artıq heç nə demək istəmirəm, hadisələri qabaqlamaq istəmirəm... Nə vaxt, nəyi, necə etmək lazımdır, bunu biz bilirik. Hesab edirəm ki, yaxın tarix dəfələrlə bunu göstərəcək, həm siyasi müstəvidə, diplomatik müstəvidə, eyni zamanda, döyüş meydanında!”.

RƏFİQƏ KAMALQIZI

Ermenistan rəsmilərinin tamamilə fərqli, xüsusən də, bir-birinə zidd bəyanatlar səsləndirməsi dünya ictimaiyyətinin diqqətindən qətiyyəyən yayına bilməz. İşğalçı ölkənin baş naziri Nikol Paşinyanın fikirləri ilə həmin ölkənin xarici işlər naziri Ararat Mirzoyanın dedikləri arasında bu dəfə elə bir kəskin fərq, hətta ziddiyyət var ki, bu, bir sıra məntiqi suallar doğurur və həmin suallar da öz növbəsində işğalçı ölkənin siyasi hakimiyyətinin mahiyyətini ortaya qoyur.

Diqqətə çatdırmaq ki, Ermənistanın XİN rəhbərinin BMT Təhlükəsizlik Şurasının iclasındakı çıxışı həmin ölkənin baş nazirinin dedikləri ilə qətiyyəyən üst-üstə düşmür. Əksinə, bu iki dövlət rəsmisi bir-birinə tamamilə zidd fikirlər səsləndirib. İşğalçı ölkənin xarici işlər naziri BMT Təhlükəsizlik Şurasının iclasındakı çıxışında Qarabağda insanların böhran içərisində, fəlakətlə qarşısında olduğunu söylədiyi halda, Ermənistanın baş naziri tamamilə bunun əksini deyib. "10 aylıq blokada səbəbindən insanlar ac qalmaqda davam edirlər. Səhiyyə sistemi iflic vəziyyətdədir. Dağlıq Qarabağdan olan görüntülər həqiqətdən də şoka salır. Əlacsız vəziyyətdə olan analar itkin düşən övladlarını tapmağa çalışırlar..." - deyər Ararat Mirzoyan BMT Təhlükəsizlik Şurasının iclasında zarıdığı halda, "sosial şəbəkələrdə Qarabağ əhalisi arasında kütləvi itkilərin olması ilə bağlı məlumatlar həqiqətə uyğun deyil", - deyər Nikol Paşinyan əminliklə fikir bildirib. Yəni, bu iki şəxsin dedikləri bir-birini tamamilə təkzib edir.

Doğrudur, Ermənistan hakimiyyətinin siyasi savadsızlığı, təcrübəsizliyi, səriş-təsizliyi heç kim üçün sirr deyil, amma belə bir hal təkcə səriş-təsizlikdən, təcrübəsizlikdən irəli gəlmir. Nə qədər təcrübəsiz hakimiyyət olsa belə, ən azından həmin o səriş-təsiz, savadsız hökumətin baş naziri və XİN rəhbərinin fikirləri üst-üstə düşməli idi. Amma görünən tamamilə başqa idi və ortada çox müəmmalı bir mənzərə var. Bu faktı bir prizmadan yanaşmaq da heç zənnimcə düzgün olmazdı, çünki belə bir halın ortaya çıxması müxtəlif rakurslarda izah edilə bilər.

"Dağlıq Qarabağın yaşayış məntəqələrindən birində olan partlayış zamanı 8 yaşlı uşaq itkin düşüb. Onun 10 yaşlı qardaşı öldürülüb, cəsədini hətta kənddən çıxarmaq da mümkün olmayıb. Başqa bir qardaşı da yaralanıb... Azərbaycanın gözündə bu uşaqlar terrorçudurlar və Azərbaycanın gördüyü tədbirlər bu uşaqlara, onların analarına, nəvələrinə, babalarına qarşı olub... Azərbaycanın sosial şəbəkələri itkin düşən uşaq və qadınların tapılması, zorlanması, onları parçalayıb itlərə yedizdirmək çağırışları ilə doludur... Azərbaycanlı sosial şəbəkə istifadəçiləri sosial şəbəkələrdə Dağlıq Qarabağ qadınlarının profillərini paylaşırlar və Azərbaycanın nəzarətinə keçdikləri zaman bu qadınlardan hansının zorlanacağını müzakirəyə qoyurlar və bu barədə mərc edirlər..." - deyər Ermənistanın XİN rəhbəri sözündən iclasda guya böyük bir təhlükə barədə həyəcan təbili çalmağa çalışıb. Halbuki, Nikol Paşinyan bunun da əksini söyləyib və onun dediklərində həyəcədən əsər-əlamət yoxdur. "Sosial şəbəkələrdə Qarabağ əhalisi arasında kütləvi itkilərin olması ilə bağlı məlumatlar həqiqətə uyğun deyil. Qarabağda ermənilər üçün heç bir təhlükə yoxdur. Zərurət yaranarsa, ermənilərin Qarabağdan çıxarılması məsələsinə baxacağıq, hazırda təhlükə yoxdur", - deyər Nikol Paşinyan Ermənistan XİN rəhbəri Mirzoyanın dediklərinin tamamilə əksinə fikirlər səsləndirib. Heç şübhəsiz ki,

Saxtakarlıq nümunəsi olan ZİDDİYYƏTLİ BƏYANATLAR

nə, bir-birini təkzib etdiyi bildirilərdi.

Hayların hansısa yalan, dezinformasiya xarakterli bəyanatlar yaymaları onların xislətindən irəli gəlir. Yalanı sıramaq istəyi, onların bunu bacarmaları fonunda çox böyük sürətlə, həndəsi silsilə ilə artmaqdadır. Ən sırası erməni belə danışdığı zaman elə pafosla, elə əminliklə danışır ki, hələ də xalq adını qazandığı şübhə altında olan və tayfadan o tərəfə getməyən toplumun olmayan tarixinə az qalır, hamı inansın. Bəzən ağız dolusu

mamilə fərlənir? Yaxud da, maraqlıdır, görəsən, işğalçı ölkə hakimiyyətinin birinci şəxsi, baş naziri ilə həmin ölkənin xarici işlər naziri bir-birindən xəbərsizdirlər ki, birinin dedikləri digərinin dedikləri ilə ziddiyyət təşkil etsin? Kimin ağına nə gəldi danışması, ələlxüsus da ölkəsinə təmsil edənlərin və hakimiyyət komandasının ən səlahiyyətliələrinin fikirlərinin biri-birinə zidd olması Ermənistan üçün qəbul edilən, ənənəvi haldır və bəlkə, tamamilə normal hesab olunur?

Göründüyü kimi, erməni cəmiyyətinin müxtəlif vaxtlarda, müxtəlif məqamlarda, hətta bəzən eyni anda tamamilə fərqli yalanlara əl atması bir çox prizmada təzahür edə bilər, hansı ki, bunu dəfələrlə müşahidə etmişik. Dəfələrlə müşahidə etmişik ki, bunu, bu yalanı bəzən özlərini yazıq göstərmək üçün, kömək, yardım, iyanələr almaq, bir sözle dilənmək üçün istifadə etdikləri halda, bəzən də özlərini çox "güclü", "qüdrətli" göstərmək istedikləri zaman da başqa şəkildə istifadə edirlər və bu yalan bəzən elə həddə qədər şişir ki, mifləşdirilir də. Biz söz-

bu fikirlər bir ölkə rəhbərinə məxsusdur və həmin ölkənin liderinin dedikləri nəzərə alınmaya, diqqətdən yayına bilməz.

Paşinyan Ermənistanda keçirdiyi iclas zamanı deyib ki, Qarabağda antiterror tədbirləri zamanı mülki əhaliyə demək olar ki, ziyan dəyməyib və əhəlinin evakuasiyasına, köçürülməsinə də ehtiyac yoxdur. Ararat Mirzoyan isə mülki əhaliyə ziyan dəydiyi, uşaqlarla bağlı pis, xoşagəlməz hadisələr olduğu barədə gedib BMT-də ağlaşma qurub. Bunların eyni gündə, eyni mövzuda, amma bir-birlərinə zidd şəkildə fikirlər səsləndirmələri, görəsən, nə ilə bağlıdır? Yəni də dünya ictimaiyyətinin fikirlərini çaşdırmaq niyyəti güdürlər, yoxsa hansısa oyun oynamaq barədə düşünürlər? Axı onların bu şəkildə bir-birlərini təkzib etmələri heç də özlərinin, yaxud da təmsil etdikləri cəmiyyətin xeyrinə deyil. Elə isə niyə və nəyə görə?

Hər zaman erməni cəmiyyətinin, hayların yalan, əsassız məlumatlar, dezinformasiyalar yaymaqda maraqlı olduqlarının şahidi olmuşuq. Erməni cəmiyyəti üçün yalanı dövrüyyəyə buraxmaqdan asan heç nə ola bilməz. Onlar bunu dırnaqarası da olsa, "məharətlə" edə bilirlər. Fikirləri çaşdırmaq, düşüncələri yanlış istiqamətə yönəltmək, faktları saxtalaşdırmaq, hətta tarixi xronologiyalara müdaxilə edib həyasızcasına dəyişdirmək haylar üçün çoxdandır ki, bir ənənə halını alıb və sanki dünya ictimaiyyətinin gözü də buna alışqan olub. Əks halda, elə həmin o BMT Təhlükəsizlik Şurasının iclasındakı çıxışı zamanı Ermənistanın XİN rəhbərinə müvafiq xatırlamalar edildirdi. Ən azından ölkəsinin baş nazirinin fikirləri ilə onun fikirlərinin eyni olmadığı, üst-üstə düşmədiyi, əksi-

elə danışsınlar ki, bizə xislətləri belli olmasaydı, bəlkə hələ biz də inanardıq. Məsələ burasındadır ki, yalan informasiyalar bir yana, haylar ziddiyyətli fikirləri utanmadan, qətiyyəyən xəcalət çəkmədən dünyanın ən mötəbər iclas zallarında da səsləndirirlər.

Maraqlıdır, həqiqəti əks etdirməyən fikirlər, ifadələr səsləndirməyə, yalanı çəkinmədən dövrüyyəyə buraxmağa həmin bu hayları vadar edən nədir? İndi də müxtəlif şəkildə, tamamilə fərqli, bir-birinə zidd fikirlər səsləndirilmələri nə deməkdir? Bu faktı necə başa düşək və ümumiyyətlə, belə bir ziddiyyətli, fərqli fikirlər səsləndirmələrini özləri necə izah edə bilərlər? Yaxud, maraqlıdır ki, belə bir ziddiyyətli fikirləri ortaya atanların görəsən, hansısa bir izahatı olacaqmı, ya da ümumiyyətlə ola bilərmə?

Bir ölkə hakimiyyətinin bir-birinə ən yaxın rəsmiləri, özü də həmin ölkənin baş naziri və xarici işlər naziri məlumatları fərqli yerdənmi alırlar? Bunların məlumat mənbələrinin eyni olmadığı, üst-üstə düşmədiyi, əksi-

elə etdiyi halda, Mirzoyan BMT Təhlükəsizlik Şurasının iclasında tamamilə başqa şəkildə məzlum dona girib yalvarışla yardım istəmək üçün erməni cəmiyyətini çox yazıq, əziylən, zülm içərisində inləyən göstərmək üçün başqa yalanı danışmağı tam qəbulolunan, məqbul hesab edir və belə də danışır. Bu, heç erməni cəmiyyətində qətiyyəyən qeyri-adi də qarşılanmır. Sözsüz ki, sadalanan bu məqamlar yalan danışmaq üçün heç də haqq vermir. Əksinə, bu şəkildə lazım olduğu zaman bu, digər formada lazım olduğunda başqa şəkildə yalanla əl atmaq riyakarlıq, saxtakarlıqdır. Amma etiraf edək ki, bu riyakarlıq, bu saxtakarlıq ermənilər çox yaxşı bilirlər, məharətlə bacarırlar. Məhz elə eyni vaxtda, eyni gündə işğalçı ölkənin baş nazirinin və xarici işlər nazirinin fərqli şəkildə, ziddiyyətli bəyanat vermələri saxtakarlıqlarını təsdiq edən daha bir məqam, daha bir saxtakarlıq nümunəsidir.

İnam Hacıyev

Həqiqəti, yaxud yalanı söyləməkdə insan övladı sərbəstdir, bu, bir vicdan, əxlaq məsələsidir. Ola bilsin ki, bu yalanı kimse anlamasın, yaxud bilib üstündən keçsin, bəs vicdan, şərəf harada qaldı? Yalanı bəzəyib doğru halına salanlar da var, bunlar isə başqa tip insanlardır. Lap Cozep Borrel kimi. Bu barədə bir az sonra...

BMT Təhlükəsizlik Şurasında Qarabağ üzrə dinləmələr keçirildi. Albaniyanın sədrlik etdiyi iclasda ayrı-ayrı ölkələrin nümayəndələri çıxış edərək məsələyə öz ölkələri adından münasibət bildirdilər. Nə idi bu mövqelərdə maraqlı məqamlar? Bəli, bunu təəssüf və təəccüb edərək də yaza bilərik. Təəccüb etdiyimiz odur ki, bəzi ölkələrin nümayəndələri separatçı fəaliyyətin nə olduğunu və dünyada buna qarşı mübarizə aparıldığını bilməmiş deyillər. Beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri də müəyyən bir ölkəni təmsil edirlər və onların da münasibətində istinad yeri olmamış deyil. Presedentdən bütün dövlətlərin necə yayındığını da bilir. Bir sözlə, heç bir dövlət öz ərazisində separatçılığın çiçəklənməsində maraqlı deyil, amma bəzi ölkələr var ki, başqaqarında suverenliyə, ərazi bütövlüyünə təhdid olan bu əməli törədənəri dəstəkləyir, "öz müqəddaratını təyinetmə hüququ" adı altında onları müdafiə edirlər. Təəssüf etdiyimiz məqamlar isə bəzi dövlətlərin möneyidir ki, bunu da BMT Təhlükəsizlik Şurasının iclaslarında müşahidə etməkdəyik.

Fransanın Xarici İşlər naziri Ketrin Kolonna Azərbaycanın Qarabağda həyata keçirdiyi antiterror tədbirlərini tənqid edərək bunu "təcavüz" adlandırır. Fransa silahı yerə qoyan Qarabağ ermənilərinə Azərbaycanın amnistiya elan etməsini və regionda beynəlxalq mövcudluğa zəmanət verməsini istəyib. Gəlin, bir az əvvələ qayıdaq, 1988-ci illərdən başlayaraq Ermənistan Azərbaycanın Qarabağ bölgəsini öz ərazisinə qatmaq üçün bütün üsul və metodlardan yararlanmaq iddiasında idi. Hüquqdan başqa bütün imkanlara sahib olan Ermənistan bu işdə kömək edənlər də az deyildi. Azərbaycan ermənilərin niyyətini, məqsədini bilirdi və elə həmin illərdən onlara bunun yanlış olduğunu bildirir, bunun düşmənçiliyə gətirib çıxaracağını anlatmağa çalışırdı. Ermənistan isə bunu bir qorxaqlıq əlaməti kimi qəbul edib torpaqlarımızın 20 faizini işğal etdi.

Uzun danışıqlar başlandı və bu proses düz 26 il davam etdi. Bütün görüşlərdə Azərbaycan tərəfi Ermənistanı sülhə dəvət etdi, torpaqları danışıqlar yolu ilə qaytarmağı məsləhət gördü. Ermənilər yenə inad etdilər. Ara-sıra Kür çayına qədər irəliləyəcəklərini eşitdirdilər.

2016-cı ildə Aprel döyüşləri baş verdi, bu, tarixə Lələtəpə döyüşləri kimi də düşdü. Ermənistan silahlı qüvvələri Azərbaycan Ordusunun gücünü hiss etdi və yenə danışıqlar başlandı. Bu dəfə də Ermənistanın başında duranlar hadisələrin inkişafından nələrin baş verəcəyini anlamıq istəmədilər. Tovuz döyüşləri də onlara bir şey ifadə etmədi. Və sentyabrın 27-də baş verən erməni təcavüzü Azərbaycanın bütün səbr kasasını daşıdı. Xalq Ali Baş Komandanın əks hücumlarının dayandırılmaması xahişi ilə küçə və meydanlara çıxdı. Qısa müddət ərzində Vətən uğrunda döyüşə atılmaq istəyənlərin sırası artdı, yüz minlərlə gənc səfərbərlik idarələrinin önünə toplaşdı. Bu, artıq Azərbaycan vətəndaşının, oğul və qızlarının işğala son

qoymaq arzusu idi. Olanlar oldu, 44 günlük müharibənin sonunda Qarabağımızın baş tacı, qürur yerimiz Şuşa Ordumuz tərəfindən işğaldan azad edildi. Qarşıda Xankəndi idi və... ermənilər ağ bayraq qaldırdılar. Ermənistan kapitulyasiya aktına imza atdı. Azərbaycan Qarabağdakı ermənilərin burada yaşamasına icazə və reintegrasiya üçün vaxt da verdi. Bölgəyə sülhü təmin etmək üçün Rusiya sülhməramlıları gəldi. Hər baş verən hadisələrdən öncə Azərbaycan Ermənistandan məsələni sülh yolu ilə həll etməyi və silahlı qüvvələrini ərazilərimizdən çıxarmağı tələb etdi. Məsləhət gördü ki, bunu sonu Ermənistan üçün çox ağır

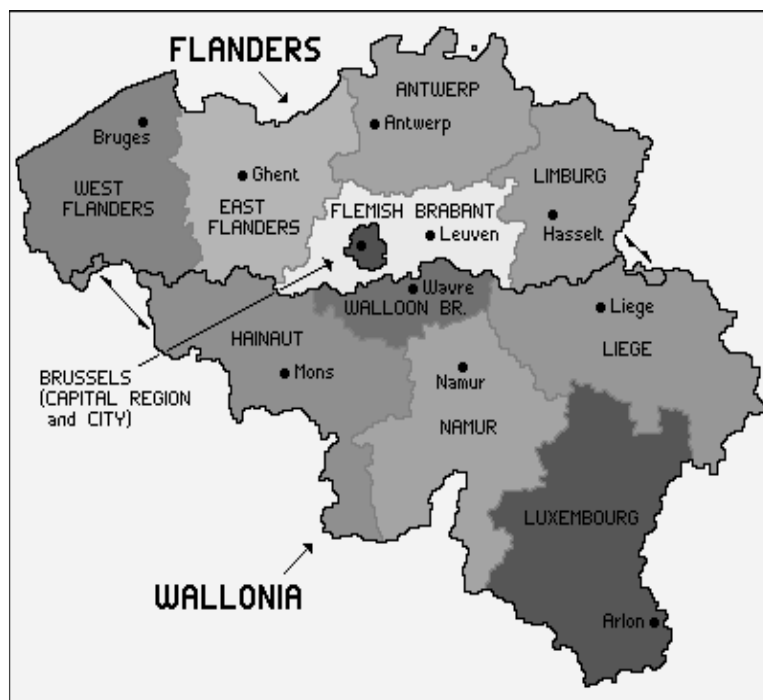

ğunu deyib və hərbi əməliyyatları dərhal dayandırmağa çağırıb. Ərz edib ki, "Azərbaycan öz qüvvələrinin beynəlxalq hüququn müddəalarına, eləcə də mülki şəxslərin müdafiəsi üçün döyüş qaydalarına ciddi əməl etməsini təmin etmək üçün məsuliyyət daşıyır. Azərbaycanın da öz ərazisində yaşayan bütün insanların insan hüquqlarına və əsas azadlıqlarına hörmətlə bağlı beynəlxalq öhdəlikləri var". Birləşmiş Ştatlar həm də hər iki tərəfi humanitar təşkilatlara humanitar yardım çatdırmaq üçün imkan yaratmağa çağırıb. Bəs Azərbaycanın istəyi nə idi? Əlbəttə, öz ərazilərində qanunların işlənməsi,

ri də Avropa İttifaqının xarici əlaqələr və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Cozep Borrelidir. O, isə vaxtilə İspaniyanın XİN başçısı olub. Maraqlıdır ki, o kataloniyalıdır, amma separatçı bölgədən olduğunu etiraf etməyib, daim onlara qarşı olduğunu deyib. Əməlinə isə separatçıları dəstəkləyib, Qarabağ erməniləri kimi. Cozep Borrel kataloniyalı olduğunu Böyük Britaniyanın "theguardian.com" qəzeti də təsdiq edib. Ermənipərəstliyi ilə seçilən Borrel Türkiyə və Azərbaycana qarşı mövqeyi ilə seçilir. 2022-ci ilin 5 oktyabrında Cozep Borrel belə bir bəyanat vermişdi: "Azərbaycan artilleriyadan və dronlardan istifadə etməklə Ermənistan ərazilərinin bir hissəsini bombalayıb və işğal edib. Baş verənlər çox üzücüdür, 300-ə yaxın əsgər ölüb, onlardan 207-si ermənidir. Bu, qətiyyən qəbul edilməzdir və beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərə hörmətsizlikdir". Türkiyənin Egey dənizində gördüyü işlərə də münasibətində Borrel Yunanıstan və yunan Kipri ilə "tam həmrəy" olduğunu yazmışdı.

...Cozep Borrellin Avropa İttifaqının Qarabağdakı lokal antiterror tədbirləri ilə bağlı bəyanatı əvvəlcə Al-nin bütün 27 ölkəsinin birgə bəyanatı olmalı idi. Amma Macarıstan buna veto qoydu. Bu barədə jurnalist Rikard Jozviak X platformasında

Separatçıların "xaç atası" - Cozep Borrel

ola bilər. Yenə qanmadılar, maksimalist düşüncələrindən əl çəkmədilər, hədəfin Kür çayı olduğunu dedilər.

Sülhməramlıların Qarabağda mövcudluğu artıq 3 ilə çox yaxındır. Ermənistan isə üçtərəfli Bəyanatda nəzərdə tutulmuş müddələrin bir qismini yerinə yetirsə də, əsas 3 bəndi unutmuş kimi görünürdü. Ermənistan ordusunun tör-töküntüləri hələ də Azərbaycan torpaqlarında idi, nə integrasiyaya və nə də sülhə hazır görünürdü. Yenə dövlət qurmaq iddiasında idilər. Yenə danışıqlar, yenə naz-qəmzələr. Və nəhayət, Azərbaycan öz ərazilərində antiterror tədbirləri keçirmək zamanının yetişdiyini bəyan etdi. Sivil insanla-

rın, polis əməkdaşlarının mina qurbanına çevrilməsi buna qarşı tədbirlərin görülməsini labüd etdi.

Qayıdaq Fransa xarici işlər nazirinin "məsləhətinə", yeni amnistiya və zəmanətin verilməsinə. Zəmanətin Azərbaycanın da dediyi bu idi. Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev laçınlarla görüşündə amnistiya verilməsinin şərtlərini açıqlamışdı. Amma maksimalist ermənilər, qalın-kafalı "hay"ları bunu anlamaq istəməmişdilər. "Dəmir quşları", "dəmir atları" və nəhayət "dəmir yumruğu" başlarının üstündə görəndə, zərbə dəyəndə, səndərləyəndə amnistiya yadlarına düşdü. Bu millət belədir, yumruq yeməse qanmır.

...ABŞ nümayəndəsi Qarabağdakı vəziyyətdən ciddi narahat oldu-

suveren hüquqlarının tanınması.

İsveçrə nümayəndəsi də Qarabağdakı hərbi əməliyyatlardan dərin narahat olduğunu deyib və gücdən istifadənin yolverilməz olduğunu xüsusi qeyd edib. Hətta deyib ki, İsveçrə münafişinin həllinə yardım etməyə hazırdır. Rusiya, Braziliya, Çin, Qana, Mozambik, Qabon, Yaponiya, Türkiyə nümayəndələri çıxışlarında son 3 ildə baş verənlərdən danışır və Ermənistan tərəfinin bəyanatı icra etmədiyi, Xankəndidəki qondarma qurumlar fəaliyyətini davam etdirdiyini bildirirlər.

Qayıdaq Borrellin Avropa Birliyindən öz məqsədləri üçün istifadə etmək cəhdinə. Bilirsiniz ki, Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin imzalanmasına 3 platformada baxılır. Hər platformanın "yiyəsi" özünü daha sülhpərvər olduğunu büruzə vermək üçün onsuz da imzalanacaq müqavilədə önəmli rol oynadığını tarixə yazmaq niyyətini gizlətmir. Bunun yaxşıdan çox pis tərəfləri də var. Çünki danışıqlar uzanır, maraqlar çoxalır, maneələr artır. Rəsmi Vəşinqton Ermənistan-Azərbaycan sülh sazişinin Amerikada imzalanmasında maraqlıdır. Rusiya isə Moskvanın yekun sənədinə imza atıldığı yer olmasını arzulayır.

Ən optimal variant kimi Brüssel də var. Bu variantın bir üstünlüyü Ermənistanın separatçı əməlinə tö-rənən bu münafişinin yekun sənədinin imzalandığı ölkənin Belçikanın da separatçılıqdan əziyyət çək-məsidir. Şarl Mişel fransızdilli belçikalıdır və ölkəsinin digər etnik qrup-flamandlar tərəfindən parçalanmasına qarşıdır. Flamandlarla fransızdilli belçikalılar arasında ciddi ittifak var. Avropa İttifaqında separatizm dəstək verənlər də az deyil. Onlardan bi-

paylaşım edib. O bu barədə məlumatı 3 ayrı avropalı diplomatik mənbədən aldığını qeyd edib. Avropa İttifaqının xarici işlər və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Cozep Borrellin sentyabrın 21-də regionda baş verən son hadisələrlə bağlı bəyanatı yerlərdəki bütün real-lıqları qəsdən təhrif edir və tamamilə qeyri-adekvatdır. Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin yaydığı bəyanatda deyilir ki, bu təşkilat Azərbaycanın suveren ərazilərinin 30 ilə yaxındır davam edən hərbi işğalını, azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə və bəşəriyyətə qarşı cinayətləri pisləməkdən həmişə çəkinib, 2020-ci il Vətən müharibəsindən sonra Azərbaycanın regionda sülh və sabitliyin bərqərar olması istiqamətində fəaliyyətini heç vaxt təqdir etməyib: "Azərbaycana qarşı belə qərəzli yanaşmanın hədələyici bəyanat səviyyəsinə çıxarılması regionumuzda sülhə xələf gətirir. Bir daha xatırladı-riq ki, Azərbaycanın öz suveren ərazilərində yerləşdirilmiş qanunsuz erməni hərbi birləşmələrinin məhv edilməsi üzrə qanuni tədbirləri növbəti təxribatların və hücumların qarşısının alınmasına yönəlib və Azərbaycanın terrorizmə qarşı mübarizə tədbirləri ilə bağlı iddialarının erməni əhalisinə qarşı olması hətta Ermənistanın Baş naziri tərəfindən sentyabrın 21-də əhaliyə müraciə-tində təklif edilmiş".

Bəli, bizim düşmənlərimiz tək-cə Ermənistanın rəhbərliyi, separatçılar, erməni millətçiləri, erməni terrorçuları deyil. Onların məşasını tutan-lar ermənilərdən də pis ünsürlərdir. Ermənilər açıq, onlar isə gizli düş-mənlərdir.

V.VƏLİYEV

Kitablər həqiqətən həyatımızda bəzən dönüş nöqtəsi təşkil edəcək qədər vacibdir. Həç ağlınızdan keçməyən ideyalar və maraqlı fikirlər kitab oxuduqdan sonra beyninizdə öz yerini ala bilər.

Kitab oxumaq fərdlərin inkişafına böyük təsir göstərir. Bunun insanların təfəkkür və təxəyyülünü təkmilləşdirmək, söz ehtiyatını artırmaq, insanlara müxtəlif təcrübə və biliklər vermək kimi bir çox faydaları var.

Lakin təəssüflər olsun ki, yeni nəsillər kitablardan bir qədər uzaqdır. Onların diqqətini daha çox müxtəlif seriallar, filmlər, sosial şəbəkələr və mobil oyunlar cəlb edir. Elə bu səbəbdən də bu gün bir çox kitabxanalar boş qalıb. Çünki yeni nəsillə oxucu kütləsi azdır.

SƏS TV olaraq Elmlər Akademiyası met-rostansiyası ərazisində olan səyyar kitabxanaya piştaxtası və Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin kitabxanası ilə tanış olduq və orada olan mənzərə ilə yaxından maraqlandıq.

Kitabçı və yazıçı, Üçbucaq Kitab Evi və Nəşriyyatının təsisçisi Tural İlyas: "Bura bizim öz stendimizdir və dostlarımızla birlikdə kitab satırıq. Daha çox kitab alanlar 18-25

yaş aralığındakı tələbələrdir. Amma tarixi, fəlsəfi və ciddi kitabların, adətən, 25-35 yaşlı auditoriyası var.

18-25 yaş auditoriyasının cəmi 10-20 faizi ciddi kitab oxuyur. Bunların da mövzusu tarixi, fəlsəfi və araşdırma romanlarıdır. Təəssüf ki, yerdə qalan 70-80 faiz isə dedektiv, romantika, bulvar ədəbiyyatı və bu tip daha qeyri-ciddi ədəbiyyat oxuyurlar.

Ən bahalı kitabımız Osmanlı tarixinə aiddir və 46 AZN-dir. Ən ucuz kitabımız isə 70 faiz endirimlə 1 manata olan kiçik cib kitablarıdır".

Reportaj əsnasında qarşılaşdığımız aktyor, rejissor Kənan MM (Mahmudov): "Daha çox Elxan Elatlıni və dedektiv kitablara

oxuyuram. Əgər kiməsə xətrimə dəyərsə, bu zaman da fəlsəfə oxuyuram.

Serial və ssenari dönməndən uzaq qaldığım vaxtlarda hər gecə yatmadan öncə 10 səhifə kitab oxumağı qarşıma şərt qoymuşam. Təəssüf ki, buna yalnız gecələr vaxtım olur. Amma iş olmayan boş vaxtlarımda kitabı yarılayıb oxuyuram.

Daha çox isə bədii əsərlərə üstünlük verirəm. Viktor Hüqonun "Səfillər" romanı mənim üçün çox maraqlıdır. Son zamanlar fəlsəfə oxumağa da çox marağ göstərirəm.

Sosial şəbəkələr və seriallar insanların kitab oxumağına maneə olsa da, oxumaq istəyənlər üçün bəhanədir. Məsələn, mən Fyodor Dostoyevskini oxuyurdum. 800 vərəq idi və səbrim çatmadı. Çünki göz yorulur, həm də vaxtım olmur. "Youtube"də həmin kitabın səsli versiyası var idi və elə bil

Oxumuruq, yoxsa oxumağa kitab tapmırıq? - REPORTAJ

ki, kiməsə sənin üçün nağıl danışır. Amma təbii ki, bu, normal kitab oxumağın yerini vermir.

Mənim kitab mövzusunda ən evdiyim nüans isə onun qoxusudur. Əlin kitaba dəyikdə sanki onun və hadisənin içində olduğunu hiss edirsən".

Alıcı Xumar Babazadə: "Daha çox marağımı şəxsi inkişaf kitabları cəlb edir. Çünki

indiki zamanda insanlar daha çox inkişafa yönəlib. Yərimizdə saymaqla inkişaf edə bilmirik.

Mənə dedektiv romanlar da çox maraqlı gəlir. Hal-hazırda isə kitab axtarıram və çox çətinlik çəkirəm. Çünki hər biri bir-birindən gözəldir.

Gündəlik ən azı 10 dəqiqə kitab oxumağa zaman ayırıram. Bunun üçün əlimdən gələni edirəm. Bu, həm şəxsi inkişaf, həm də mental sağlamlığımız üçün çox önəmlidir. Ona görə də hər kəsə kitab oxumağı tövsiyə edirəm".

Daha sonra isə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin kitabxanası ilə tanış olduq.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Kitabxana İnformasiya mərkəzinin direktoru Zinərə Həsənova bildirib ki, kitabxanaya 5 tədris binasında 6 ixtisaslaşmış xidmət bölməsi ilə oxuculara xidmət göstərir: "Sonuncu xidmət bölməmizi isə xüsusilə qeyd etmək istəyirəm. Belə ki, bu xidmət bölməmiz "SABAH magistratura" proqramı və Corc Vaşinqton Universiteti ilə ikili proqram çərçivəsində fəaliyyətə başlamışdı. Burada, əsa-

sən, kitablər ingilis dilindədir.

Oxucu fəallığımız da yüksək səviyyədədir. Kitabxana təmir olunduqdan sonra sanki tələbə və müəllimləri daha çox cəlb edir. Qeyd edirəm ki, buradakı kitabların elektron variantları da var. Bir sözlə, oxucular üçün hər cür şərait yaradılıb.

Universitetimizin tələbə və müəllimləri üçün kitabxanaya üzv olmaq ödənişsizdir. Kənar şəxslərə isə kitablarımızı etibar etmək bir az risklidir. Tələbələr universitetimizə daxil olub tələbə bileti aldığı andan kitabxananın üzvü hesab olunur".

ADPU Ədəbiyyat kafedrasının baş müəllimi, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Ulduz Qəhrəmanova: "Müəllimlər olaraq nə

zaman boş vaxt tapdıqda kitabxanamıza üz tuturuq. Burada müəmmadi olaraq kitab oxuyanlar bilir ki, mən bir müəllim olaraq bu oxu zalından çox istifadə edirəm. Çox yaxşı sənətkərlikdir.

İlk olaraq gənclər kitab oxumağı sevməli-

dir. Əgər az da olsa sevgi olmasa onlar üçün çox çətin olacaq. Bilirik ki, onlayn platformalar, sosial şəbəkələr və müxtəlif seriallar gəncləri bu müstəvidən uzaqlaşdırır. Bir müəllim kimi müşahidə edirəm ki, tələbələr daha çox dərs vəsaitləri oxuyur. Bədii əsərləri oxumağı tələbələrə daha çox məsləhət görürəm. Bu, onların söz ehtiyatını da xeyli artıracaq. Kitaba hörmət etmək və ona dəyər vermək lazımdır.

Kitab oxumaq uşağa ilk olaraq ailə tərəfindən aşılanmalıdır. Uşaq evdə kitab görmürsə, mən inanmıram ki, onu sevməli. Kitaba yer ayrılmayan ailədə uşaq kitaba hansı dəyəri verə bilər?! Çox təəssüf, müasir ailələrdə rast gəlik ki, evdə kitabdən başqa hər bir şey var. Kitabı sevdirmək üçün birlik olmaq lazımdır".

ADPU tələbəsi Gözəl xanım: "Bir gəncin kitab oxuması ilə onun ailəsinin böyük

əlaqəsi var. Bizim evdə kitabxanamız var. Mən uşaq olarkən evdə anam və atam daim kitab oxuyub. Bu da adamı çox həvəsləndirir.

Mən də gələcəyin müəllimiyəm və sinifdə yaratdığım mühitdə istəyirəm ki, şagirdlər kitab oxumağa həvəslə olsunlar. Bunu onlara aşılayacağam. İndiki gənclər kitab oxumağa tənbellik edir. Buna əngəl olan isə müxtəlif oyunlar, internet və sosial şəbəkələrdir".

ADPU Filologiya Fakültəsi 4-cü kurs tələbəsi Ləman Kərimova: "Nə qədər boş vaxtımız varsa, çalışırıq bunu kitabxanada dəyərləndirək. Elə dərs kitabları var ki, tələbəlik və onları ala bilmirik. Bu kitabları onlayn oxumaqdansa, çalışırıq kitabxanada zaman keçirərək oxuyaq.

Mənə kitabları sevməyi, ilk olaraq, ba-

bam aşılayıb. Babam uşaqlıqdan bizə o qədər nağıllar danışdı ki, artıq bizdə ta o vaxtdan marağ yaranmışdır. Daha sonra isə ibtidai sinif müəllimim məni buna həvəsləndirib.

İlk bədii əsəri 13 yaşında oxumuşam. Lakin bu yaşda əsərin mahiyyətini tam anlama bilməmişdim. Sonradan oxuyub hər şeyi dərk etdim.

Mən düşünürəm ki, məktəblilər də əlavə kitablər oxumalıdır. Bunu koordinasiya şəkilə etsələr, dərslərinə mane olmaz. Burada valideynlər və müəllimlərin qarşılıqlı əməkdaşlığı olmalıdır ki, uşaqlar kitaba marağ yansın. Məsələn, abituriyentlər tarix fənnində keçirdiyi mövzular haqqında kitab oxusalar, mənə, dərsi daha yaxşı mənimsəyərler".

Ayşən Vəli

Xoş gəlicən, gəl, payızım. Səni tənənəsiz, tənənəqsiz qarşılamamı olar? Ey fəsillər fəslil, mövsümlərin şahı, Zəfər payızım, gəl! Gəl ki, Zəfərimizin bir ilini bayram edək. Gəl ki, səni minlərimizə laylay edək. Gəl, payızım-Zəfərim. Digər mövsümlərtək çox da sevilməyən, lakin 2020-dən hər kəsin sevimlisi fəslim, gəl. Sən əvvəllər insanların sevmədiyini xəzan çağ, bağ-bağcanın solan anı, yaşıl rəngin qenimiydin. Dünənədək ağacların xanı olan yarpaqları xəzəl edib küləklərin ətəyində küçələrdə, dalanlarda o divara, bu divara çırpın idin. Yağışınla, çiskininlə, qara-bozlu buludunla ürkələrə ələm idin. Küçələrdə, bağçalarda islatdığı xəzəlinlə insanların rahatlığın pozan idin-bəddualar fəslil idin. Xəzəlini neçə həftələr toplayıb, ta bezikib ağacların solğunlaşmış yarpaqlarını çırpıb səndən biryolluq qurtarmaq istəyənlərin dillərində qarışıq idin...

Az inşandı, sənin rənglərində təbiətin hüsnün görən. O min rəngli yarpağında yaşılın hicranın görən. Çox az insandı, xəzəlinin nəğməsinə dinləməkçün saatlarla səninlə olan, küçə, dalan, xiyabanları dolanan. Səndən ilham alıb şair, rəssam, bəstəkar, yazar olan. Çox az insandı...

Deyərlər, Allah hər kəsi eyni yaradıb, onlara hər şeyi eyni verib, amma nədənsə biz insanlar bunu anlamaq istəmirik. Daha doğrusu anlamağa çalışmırıq ki, mənə olan səndə bir başqa şəkildədir. Bax, götürək elə səni. Üç ilədək təbiətin sonu - yaşıl rəngli övladını

Gəl, payızım-ZƏFƏR payızım, gəl!..

qoynundan alan, növrağını pozan idin. Amma əslində sən həm də o yaşla zamanla veriləcək yeni bir həyat idin. Bilindimi qədər-qiyətin? Yox. Yaz bir yandan, yay bir yandan, insanlar da bir yandan tənə etdilər sənə. Üşüdükcə, küləkləri əsdirərkən, qış xəbərini gətirərkən sevilməyən fəsil oldun. Bəlkə də acıdı ulu Yaradan, pozdu bərabərliyi aranızda. Səni elə bir zirvəyə qaldırdı ki, fəsillərin şahı, ta bu dünya durduqca zirvələrdən boylanın oldun...

Gəl payızım-Zəfərim, payızım-

yazım, gəl! Gəl, üç il əvvəldən, indi səni milyonlarla sevənlərə özündən danış. Otuz illik Qarabağın hicranını vüsal edən o qırx dörd gününün hər anın danış. Gəl, payızım-Zəfər fəslim, Ali Baş Komandanımızın ömrindən, ərənlərin Vətənimin harayına verdikləri haydan danış... İgidlərin başının altına yastıq olan, bir zamanlar sevilməyən xəzəlinə, sənintək heç bir fəslin görmədiyini qandan danış. Torpağımdan, əzəl yurdlarımdan danış. Suqovuşana qovuşmaqdan, Şuşadakı əlbəyaxa döyüşlərdən,

göz yaşını otuz il sularına qarışdırın Arazın Xudaferin vüsalından, dünyaya göz dağı olan Məhəmməd Füzulinin adını daşıyandan, Ağdam, Laçın, Kəlbəcərdən-o ərənlərin hamısından, məşhur Qarabağ atlarından, düz otuz il boynubükük xaribülbüldən danış. Düşməni doğma yurduzdan qovan, ağgözlüyə divan tutan, gəncliyini torpağına qurban verən, anaları qara yaylıq, ataları belibükük, balaları yetim edən, qız-gəlinin gözlerini əbədi bir yola dikən minlərimdən danış...

Sonsuz idin, ana oldun, üç il öncə, payızım. Minlərimin anası payız, gəl, onlardan danış. Qoynunda laylay deyib torpağa tapşırıldığı igid, ərərlərimdən danış. Ağladın, yağış yağar, əsgərim islanar, xəstə olar, dedin. Yer islanar, palçıq olar, namus, qeyrət, ar davası yarımçıq qalar, dedin. Göz yaşını içinə axdı, üreyn sızladı, payızım. Sən nə qədər güclüymüşsən... İlahi, tək bir ana gör neçə min oğul verdi qırx dörd gündə torpağa. Bu xəbəri minlərimin uzaqdakı anasına da sən verdin. Hər xəbəri verəndə də nələr çəkdi...

Dağ payızım, dağlı payızım, həm də ki, vüqarlı payızım, gəl, xoş gəlicən bu ərələrə. Qurban sə-

nin əsgər ayağı dəyən, yastıq, yorğan xəzəlinə, igid nəfəsi qarışan nəfəsinə, ərənlərin sənini son görüşünə. Şəhidinə şahid fəsil, qurban sənə axan qanlara, bağrına çəkilən dağlara, köksündəki yaralara. Qurban sənini otuz ilin həsrətini qırx dörd gündə yox etdiyin ana. Yurd hicranlı qaçqın, köçkün, didərginə açdığı qucağa, kilidlə qapılardan qopardığı qıfıllara... Qarabağa gətirdiyin bahara. O bahar ki, otuz ildi, didərgindi Qarabağdan. Payızıydın, payızında bahar oldun, yaz günəşi kimi doğdun. Minlərlə anadan balasını alısan da, Qarabağı sən qaytardın doğma ana qucağına. "Oğullar Vətənə qurban doğulur. Qoy olsunlar qurban, ta ki torpaq var olsun, yad ərələrdə qalmasın" dedin. İgidlərimi aldın, əvəzində namusumuz, iffətimiz, izzətimiz olan torpağı geri verdin. 44 gündə dünyanı bizimlə birgə heyran etdin. Ölkələr rəhbərimiz ətrafında birliyimizin dəmir yumruq olub düşməni başına endirildiyindən, bu yumruğun otuz ilin sükutunu parmparça etdiyindən danışdılar. Haqqına susduqları haqsızlıq üsyan eyləyib Qarabağ sehrini çözdü. Biz Zəfər qazandıq. Səninlə birgə qalib olduq, payızım. Sən sadəcə payızdın, Zəfər payızı oldun. Fəsillərin şahı oldun. Həm kəderimiz, həm qururumuz oldun. Elə o üzdən də övladlarını sənə itirən bu Vətənin anaları deyir:

Şalım al bağlam, Qara yox, al bağlam. Qarabağda minlərimi Mən qürurdan ağlam.

Matanət Məmmədova

Vikipediya bir çox dillərdə istifadəçiləri tərəfindən birgə hazırlanmış ödənişsiz, müstəqil, reklamsız və qeyri-kommersiya xarakterli internet ensiklopediyasıdır. MediaWiki proqramından istifadə etməklə hazırlanır. Vikipediyaya daim əlavələr və dəyişikliklər edildiyi üçün onun heç vaxt tamamlanmayacağı güman edilir. Onun təsisçilərindən biri olan Cimmi Uels Vikipediyanı "dünyadakı hər bir insana öz dilində ən yüksək keyfiyyətli pulsuz ensiklopediya yaratmaq və yaymaq səyi" kimi xarakterizə edir. Vikipediya sözü "wiki" və "pedi" sözlərinin birləşməsidir. "Viki" Havay dilindəki "wiki wiki" (sürətli və məlumat ötürmək məqsədli) sözündən götürüldü. "Pedi" Qədim Yunan Sivilizasiyasında "hər-tərəfli mədəni təhsil sistemi" mənasını verən "payeia" sözündəndir.

Vikipediya- internetdə azad şəkildə yayımlanan, dünyanın bir çox dillərində könlü istifadəçiləri tərəfindən yaradılan internet ensiklopediyasıdır. Yarandığı dövrdən, yəni, 2001-ci ilin əvvəllərindən Vikipediyadakı istifadəçi və məqalə sayı durmadan artır, ensiklopediya hər gün daha çox məşhurlaşır, istifadəçisi artır.

Vikipediya- qeyri-hökumət təşkilatı olan "Wikimedia Foundation" tərəfindən yaradılıb. Vikipediyaları Britannika kimi digər internet ensiklopediyalardan fərqləndirən əsas cəhət onun açıq olması, yəni istənilən internet istifadəçisinin onu redaktə edə bilməsidir.

Vikipediyanın yaradıcıları- Jimmy Wales və Larry Sanger 5 il əvvəl tamamilə ayrı fəlsəfəyə əsaslanan, biliklərini paylaşmaq istəyən insanların birgə təşəbbüsü ilə dünyanın ən dolğun internet ensiklopediyasını yaratmaq qərarına gəliblər. Bu təşəbbüs özünü doğrultdu və Vikipediya az sonra dünyanın ən məşhur 10 internet saytı sırasına daxil oldu.

Ensiklopediyanın əsas tələbi yazılan məqalələrin və əlavə edilən biliklərin neytral nəzər nöqtəsindən çıxış etməsidir. Yəni, burada "...ən güclü atamdır" kimi şəxsi fikirlərə yer olmamalıdır. Təbii ki, resursun açıq

Viki-müharibə: kim udur, kim uduzur?

olması eyni zamanda bir sıra problemlər yaradır. Məsələn, Qarabağ mövzusu ətrafında həm azərbaycanlılar həm də ermənilər fakt və fikirlərini bölüşə bilərlər. Bu halda kimin haqlı, kimin haqsız olduğunu yalnız diskussiyalar, müzakirələr müəyyən edə bilər.

2004-cü ilin yanvarından az.wikipedia.org ünvanında Azərbaycan dilində Vikipediya fəaliyyətə başlayıb. Buna Azərbaycanın açıq on-line ensiklopediyası kimi də baxmaq olar. Vikipediya ensiklopediyasında məqalələrin sayı hər gün artır. Hazırda Azərbaycan dilində 20 mindən artıq məqalə var.

Azərbaycanımızın şəhər və rayonları, şair və yazıçıları, mətbəxi, geyimləri, mədəniyyəti, tarixi, və s. haqda dürüst məlumatınız varsa, maksimum neytrallığı və obyektivliyi qoruyaraq, durmadan Azərbaycan Vikipediyasına əlavələr edin. Bunun üçün, sadəcə, qeydiyyatdan keçmək kifayətdir. Vikipediya bu gün dünyada güvənli və çox populyar informasiya mənbəyi kimi tanınır.

Vikipediyanın ən mühüm siyasətlərindən biri onun neytrallıq siyasətidir. Neytral baxış bucağı təlimatı Vikipediyanın təməl

daşlarından biridir.

Xüsusilə, bütün mübahisəli məsələlər müzakirə tərəfləri ilə bərabər məsafə saxlanılaraq yazılmalıdır. Dini və siyasi məzmunlu məqalələr Vikipediyada ən çox hücum məruz qalan və dəyişiklik edilən məqalələrdir. Unutmaq olmaz ki, Vikipediya bir millətin, qrupun, komandanın, sinfin və ya dinin ensiklopediyası deyil. Hər kəs istənilən dildə Vikipediyaya töhfə verə bilər. Hazırda Vikipediada 300-yə yaxın dildə məlumat bolluğu var, qeydiyyatdan keçmiş istifadəçilərinin sayı 93 milyona yaxındır. Dünyanın ən populyar 10 saytı sırasında yer alan açıq ensiklopediyada ingilisdilli məqalələrin sayı altı milyondan çoxdur.

Əgər Vikiyaya yazan və ziddiyyətli mövqedə olan iki tərəf eyni məlumatı 24 saat ərzində 3 dəfədən artıq redaktə edərsə, bunu edən şəxsin Vikipediaya girişinə müddətli qadağan qoyulur. Düşünülür ki, bu müddətdə həmin şəxsin hirsli soyuyacaq və o daha obyektiv olacaq.

Dünyada informasiya savaşı gətirdiyi bir zamanda bu sahədə internetin əvəzədməz rolunun olduğunu görürük. Azərbaycan bu

savaşın tam ortasında. Ermənilər öz yalanları ilə dünya internet resurslarını doldurublar. Təəssüf ki, bu sahədə onlar bizi üstələyirlər. Halbuki, dünyada 50 milyon azərbaycanlı, 10 milyon erməni yaşayır.

Ermənilərdən sayca 5 dəfə artıq olmağımıza baxmayaraq onlara informasiya savaşında uduzmaq normal deyil. Üstəlik, ermənilərin viki-mənbələrə doldurduğu yalanlar, bizim yazacağımızı isə saf gerçəklərdir. Bu səbəbdən də hər bir azərbaycanlı Vikipediyada heç olmasa 2-3 məlumat yerləşdirməyi özünün borcu hesab etməlidir. Yaxşı olardı ki, Azərbaycan həqiqətləri daha çox xarici dillərdə yerləşdirilsin. Azərbaycanın tarixi, ərazi bütövlüyü, I və II Qarabağ Müharibələri, Qarabağ mədəni mühitinin tarixi memarlıq və dini abidələri, folkloru və s. haqqında rus və ingilis dilində yeni-yeni məqalələrin yaradılması prosesi davam etdirilməlidir. İnformasiya cəbhəsində gedən amansız müharibədən də qalib çıxmaq şərtidir.

Lalə Mehralı

Sentyabrın 20-də "Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda "Azəri", "Çıraq" və "Günəşli" yataqlarının dərinlikdə yerləşən hissəsinin birgə işlənməsi və neft hasilatının pay bölgüsü haqqında" Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti ilə dünyanın tanınmış neft şirkətləri arasında sazişin imzalanmasının 29-cu ildönümü tamam oldu. Xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında hazırlanmış, sonradan isə beynəlxalq aləmdə yüksək qiymətləndirilmiş və haqlı olaraq "Əsrin müqaviləsi" adını qazanmış bu saziş respublikamızın tarixinə qızıl həflərlə həkk olunub və Heydər Əliyevin neft strategiyasının şanlı səhifəsinə çevrilib.

Milli sərvətlərimizdən müstəqil dövlətimizin və xalqımızın rifahı naminə istifadə olunması, on illərlə imperiya maraqlarına xidmət etmiş karbohidrogen ehtiyatlarının qüdrətli və inkişaf etmiş Azərbaycanın formalaşması üçün istismarı, bu məqsədlə xarici investisiyaların cəlb olunması üçün cəsarətli siyasi addımlar atılıb.

Elə ilk günlərdən o vaxt ARDNŞ-in birinci vitse-prezidenti, Milli Məclisin deputatı İlham Əliyev danışıqlar prosesinə cəlb edilib, yeni neft strategiyasının hazırlanmasının və uğurla həyata keçirilməsinin ən fəal iştirakçısı olub. Bu saysız-hesabsız görüş və danışıqlarda, ilk növbədə, Azərbaycan xalqının və dövlətinin maraqları əsas götürülürdü. Bütün çətinliklərə baxmayaraq, müqavilə Azərbaycanın milli mənafehlərinə uyğun hazırlanırdı.

Təxminən 400 səhifə həcmində və 4 dildə hazırlanmış razılaşma öz tarixi, siyasi və beynəlxalq əhəmiyyətinə görə "Əsrin Müqaviləsi" adını alıb. "Əsrin Müqaviləsi"ndə dünyanın 8 ölkəsinin (Azərbaycan, ABŞ, Rusiya, Böyük Britaniya, Türkiyə, Norveç, Yaponiya və Səudiyyə Ərəbistanı) 13 ən məşhur neft şirkəti (Amoco, bp, LUKOyl, MakDermott, Yunokal, ARDNŞ, Statoil, Ekson, Türkiyə Petrolları, Penzoyl, İtoçu, Remko, Delta) imza atdı. Bununla da müstəqil dövlətimizin neft strategiyası və doktrinası uğurla həyata keçirilməyə başladı.

"Əsrin Müqaviləsi"nin ilk günlərindən Azərbaycan Beynəlxalq Əməliyyat şirkəti yaradıldı və təsdiq olunmuş vahid proqram üzrə ARDNŞ ilə birgə işlərə başlandı. Bu, dünyanın 19 ölkəsinin 41 neft şirkəti ilə 30-dək sazişin imzalan-

“Əsrin Müqaviləsi”- Azərbaycanın neft strategiyasının təməli

Ümummilli lider Heydər Əliyevin dünyanın inkişaf etmiş dövlətləri ilə imzaladığı bu müqavilə ilə ölkəmizin davamlı və sürətli inkişaf tendensiyasının əsasını qoydu

təkan verildi.

"Azəri-Çıraq-Günəşli" (AÇG) yataqlar blokunda mövcud ehtiyatların son qiymətləndirilməsinə görə, burada ilkin geoloji neft ehtiyatları 2,2 milyard tondur. Yataqlar blokunda səmt qazı üzrə geoloji ehtiyatlar isə 632 milyard kubmetrə bərabərdir.

Milli neft strategiyasının uğurla reallaşması şəraitində karbohidrogen ehtiyatlarının xarici şirkətlərlə birgə istismarı və ixracı ildən-ilə genişlənir və bunun sayəsində dövlətimizin valyuta daxilolmaları sürətlə artmaqdadır.

ması üçün yol açdı.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə bağlanmış bu müqavilə Azərbaycan xalqının rifahının yaxşılaşdırılmasında yeni dövrün əsasını qoydu. "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması ilə müstəqil Azərbaycan dövlətinin tarixində milli neft strategiyası həyata keçirilməyə başladı. Məhz bu müqavilədən sonra dünya dövlətlərinin Azərbaycan iqtisadiyyatına marağı artdı, ölkəmizin beynəlxalq əlaqələrinin genişlənməsinə güclü təkan verildi.

Neft strategiyasının mühüm tərkib hissəsini xarici şirkətlərlə birlikdə hasil olunan neftin və qazın nəqlini və xarici bazarlara ixracını təmin edəcək çoxvariantlı boru nəqliyyat infrastrukturunun yaradılması təşkil edir. Neft strategiyasının həyata keçirilməsinin ilk illərində əvvəlcə Bakı-Novorossiysk və Bakı-Supsa boru kəmərləri yenidən quruldu, daha sonra neftin və qazın etibarlı və irimiqyaslı ixracını təmin etmək məqsədi ilə Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas neft ixrac və Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz ixrac boru kəmərləri tikilərək, istismara verildi.

Bakı-Tbilisi-Ceyhan və Bakı-Tbilisi-Ərzurum əsas ixrac boru kəmərlərinin fəaliyyət göstərməsi Azərbaycan, Gürcüstan, Türkiyə ilə Mərkəzi Asiya regionu arasında idxal-ixrac münasibətlərinin və iqtisadi əlaqələrin inkişafına

Azərbaycana daxil olan böyük neft gəlirlərinin toplanması və məqsədyönlü şəkildə istifadəsini təmin etmək məqsədi ilə 1999-cu ildə ulu öndər Heydər Əliyevin Fərmanı ilə Dövlət Neft Fondu yaradıldı. Neft Fondunun təsis olunması ilə neft sərvətlərinin nəsillər arasında ədalətli bölgüsü, onların səmərəli və məqsədyönlü idarə edilməsi üçün əsaslı təminat yaradıldı. Yaradılarkən 271 milyon ABŞ dollarına bərabər olan Dövlət Neft Fondunun aktivlərinin həcmi hazırda 55 milyard ABŞ dollarını keçib. Bu vəsait ildən-ilə artır.

Dövlətin artan maliyyə imkanları hesabına ölkədə mühüm investisiya, o cümlədən regional proqramların və infrastruktur layihələrin maliyyələşdirilməsinə şərait yaranıb. Son illər Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında həyata keçirilən dövlət proqramları çərçivəsində ölkənin bütün bölgələrində və Bakı şəhərində müxtəlif infrastruktur layihələri həyata keçirilir, təhsil, sosial və digər obyektlərin inşası uğurla davam etdirilir.

Ölkənin maliyyə potensialının artması nəticəsində qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsi istiqamətində məqsədyönlü tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün əlverişli zəmin yaranıb. Bununla əlaqədar Prezident İlham Əliyevin həyata

keçirdiyi iqtisadi kursun prioritet istiqaməti olaraq Azərbaycanda neft sektoru ilə bərabər qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsinə bu gün xüsusi diqqət yetirilir.

Azərbaycanın hər bir bölgəsində yeni, müasir tələblərə cavab verən infrastruktur yaradılır, elektrik stansiyaları tikilir, qaz və su kəmərləri çəkilir, yollar salınır. İnfrastrukturun yeniləşdirilməsi və inkişaf etdirilməsi istiqamətində həyata keçirilən məqsədyönlü tədbirlər eyni zamanda insanların rahatlığı, firavan yaşayışı üçün həyata keçirilən sosialyönlü tədbirlərin mühüm tərkib hissəsidir.

Ölkənin artan maliyyə imkanları hesabına, beynəlxalq əhəmiyyətli strateji infrastruktur layihələri də uğurla həyata keçirilir. Bu layihələr təkcə Azərbaycanın deyil, bütövlükdə regionun nəqliyyat infrastrukturunun modernləşdirilməsinə şərait yaradır.

Bu layihələrdən biri olan Bakı-Tbilisi-Qars yeni dəmir yolunun inşası Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə arasında iqtisadi münasibətlərin inkişafına şərait yaradacaq. Bakı-Tbilisi-Qars yeni dəmir yolu regional əhəmiyyətə malik olmaqla bərabər, Asiya ilə Avropanı birləşdirən nəqliyyat dəhlizinə çevriləcək.

Neft müqavilələrinin 2003-cü ildən sonra Azərbaycana gətirdiyi gəlirlər nəticəsində son 15 il ərzində;

- Azərbaycan iqtisadiyyatı 3,2 dəfə, qeyri-neft sektoru 3 dəfə, sənaye istehsalı 2,8 dəfə, kənd təsərrüfatı 2 dəfə artıb, qeyri-neft ixracı 4,5 dəfə çoxalıb;
- ümumi daxili məhsul 3 dəfədən çox artıb, ölkə iqtisadiyyatına son 300 milyard dollardan çox sərmayə qoyulub;
- ölkədə 2 milyon yeni iş yeri açılıb, işsizlik səviyyəsi 5 faizə, yoxsulluq isə 49 faizdən 5 faizə endirilib.
- son 15 il ərzində əməkhaqqı və pensiya 10 dəfəyə yaxın artırılıb;

• 3200-dən çox məktəb, 640-dən çox yeni tibb müəssisəsi tikilib və ya əsaslı şəkildə təmir edilib;

• Silahlı Qüvvələrin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi istiqamətində atılan addımlar bu gün milli ordumuzun dünyanın ən qüdrətli orduları sırasına daxil olmasına imkan yaradıb və ordumuz dünyanın ən güclü 50 ordusu sırasındadır;

• Azərbaycanın valyuta ehtiyatları 2003-cü ildə 1,8 milyard dollar idisə hazırda 55 milyard dollar səviyyəsindədir;

• 2008-ci ildə Azərbaycan peykinin orbitə çıxarılması haqqında qərar verilib və 2013-cü il fevralın 8-də Azərbaycanın ilk süni telekommunikasiya peykinin- "AzerSpace-1"-in orbitə çıxarılması ölkəmizin həyatında çox əlamətdar, tarixi bir gün, böyük nailiyyət olmaqla yanaşı, Azərbaycanı kosmik ölkələr sırasına daxil edib. 2014-cü ildə Azərbaycan ikinci müşahidə peykinə sahib olub, bu peyk - "AzerSky" ölkəmizə təhvil verilib. Bu il sentyabrın 26-da isə daha bir telekommunikasiya peyki - "AzerSpace-2" orbitə çıxarılıb;

• Azərbaycan bu gün iqtisadi potensial baxımından regionun lider ölkəsidir. Cənubi Qafqaz iqtisadiyyatında onun payı 80 faizdən artıqdır;

• Azərbaycanda 8 beynəlxalq hava limanı

yaradılıb;

• respublikamızda 20 min kilometrdən çox avtomobil yolu yenidən qurulub, bərpa və təmir edilib;

• qazlaşdırmanın səviyyəsinə görə Azərbaycan dünyada lider ölkələrdəndir, qazlaşdırmanın səviyyəsi 95 faizə çatıb;

• Azərbaycan vətəndaşlarının fasiləsiz və keyfiyyətli içməli su ilə təmin edilməsi məqsədilə görülmüş işlərin real nəticəsi olaraq mərkəzləşdirilmiş qaydada içməli su ilə təmin olunan əhalinin sayı 2 dəfə, fasiləsiz su alanların xüsusi çəkisi isə 4,8 dəfə artıb;

• ötən 15 ildə 33 yeni elektrik stansiyası tikilib, 3000 meqavatlıq yeni enerji gücü yaradılıb.

Onu da vurğulayaq ki, 2017-ci il sentyabrında "Əsrin müqaviləsi"nin müddəti 2050-ci ilə qədər uzadılıb. Sazişin bir hissəsi olaraq SOCAR-ın AÇG-dəki iştirak payı 11,65%-dən 25%-ə qaldırılacaq və beynəlxalq tərəfdaş şirkətlər Azərbaycan Dövlət Neft Fonduna \$3.6 milyard bonus ödəyəcəklər. 2050-ci ilədək AÇG-yə \$40 milyarddan artıq sərmayə qoyulması potensialı var.

Prezident İlham Əliyevin qətiyyəti, milli maraqlara əsaslanan düşünülmüş və prinsipial siyasəti ilə daha bir mühüm layihənin- "Cənub Qaz Dəhlizi"nin həyata keçirilməsi təmin edilib.

"Əsrin müqaviləsi" ilə əsas qoyulmuş milli neft strategiyasının uğurlarının nəticəsi olaraq Azərbaycanın regionun lider dövləti, eləcə də regional və global iqtisadi layihələrin aparıcı iştirakçılarından biri kimi tanınmasına şərait yaranıb. Bu gün ölkəmizdə əldə edilən bütün iqtisadi uğurların başlanğıcında məhz milli neft strategiyası, bu strategiyanın ilk şanlı səhifəsini və təməl daşını isə ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin müəllifi olduğu "Əsrin müqaviləsi" təşkil edir.

Elçin

“Heydər Əliyev İli” ilə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Mərkəzi Aparatı tərəfindən hazırlanan və İdarə Heyətinin qərarı ilə təsdiq edilən Tədbirlər Planı çərçivəsində YAP Göyçay rayon təşkilatı sentyabrın 22-də rayon Heydər Əliyev Mərkəzində tədbir keçirib. Əvvəlcə Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsi önünə gül dəstələri düzülüb, dahi şəxsiyyətin xatirəsi ehtiramla yad olunub. Tədbirdə Dövlət Himni səsləndirilib. Ulu Öndər Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlarını qurban vermiş şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Sonra Ümummilli Liderin həyat və fəaliyyətindən bəhs edən videoçarx nümayiş olunub.

Tədbiri giriş sözü ilə açan YAP Göyçay rayon təşkilatının sədri Sahib Şükürov bildirib ki, Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin çox mühüm mərhələsi dünya şöhrətli siyasətçi, böyük dövlət xadimi Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Məhz Ulu Öndərin gərgin əməyi və qətiyyətli siyasəti sayəsində yeni, müasir Azərbaycan dövləti qurulub, ölkəmiz dünya məkanında öz layiqli yerini tutub. Bu dahi şəxsiyyətin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövr çoxəsrlik dövlətçilik tariximizin ən şanlı səhifələrindəndir.

Göyçay Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Natiq Ağayev qeyd edib ki, Ulu Öndər Heydər Əliyev xalqımızın yaddaşında qurucu və xilaskar obrazını daim yaşadıb, qəlblərdə özünə əbədi məhəbbət qazanıb. Xalqımızın xilaskarı, müdrik dövlət xadimi Heydər Əliyevin əbədiyaşar ideyaları Azərbaycan xalqının dəyərli sərvətidir. O, Heydər Əliyev siyasətinin Prezident İlham Əliyev tərəfindən davam etdirilməsi nəticəsində ölkəmizin möhtəşəm uğurlara imza atdığını söyləyib.

YAP Təftiş Komissiyasının üzvü, Milli Məclisin deputatı Elman Nəsirov Ümummilli

Ulu Öndərin əbədiyaşar ideyaları Azərbaycan xalqının dəyərli sərvətidir

Göyçay rayonunda "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində tədbir keçirilib

Lider Heydər Əliyevin Azərbaycanın dövlətçilik tarixindəki müstəsna yeri və rolundan danışdı. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qazanılan tarixi Zəfərdən, Qarabağda həyata keçirilən lokal xarakterli antiterror tədbirlərində əldə edilən uğurlardan söhbət açaraq Ulu Öndərin şah əsəri olan müstəqil Azərbaycanın zirvələr qət etdiyini, davamlı və dinamik inkişaf yolunda olduğunu vurğulayıb.

Milli Məclisin deputatı Sabir Hacıyev Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan tarixindəki müstəsna rolundan, o cümlədən demokratik, hüquqi dövlət quruculuğunda, ölkəmizin qüdrətlənməsində, xalqın rifahının yüksəldilməsində misilsiz xidmətlərindən danışdı. Milli Məclisin deputatı Məzahir Əfəndiyev çıxışında bildirib ki, Ulu Öndər milli inki-

tam sahibinə çevrildi və qısa müddətdə ölkəmizin inkişafına güclü təkan verildi. Hazırda Azərbaycan dahi şəxsiyyətin müəllifi olduğu neft strategiyasının uğurlarını yaşayır. Azərbaycanın hər bir bölgəsi dayanıqlı inkişafı ilə diqqətdədir.

YAP Veteranlar Şurasının üzvü Nazim İsmayilov Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqı qarşısında misilsiz xidmətlər göstərdiyini diqqətə çatdırıb. O bildirib ki, Ümummilli Lider Azərbaycanın müasir simasının, xalqımızın zəngin dəyərlərinin tanınmasında və ölkəmizin beynəlxalq münasibətlər sisteminə layiqli mövqə qazanmasında müstəsna rol oynayıb.

Vətən müharibəsi iştirakçısı Süleyman Səfərov, partiya fəalları İlham Aslanova və Coşqun İsmayilov çıxışlarında qeyd ediblər ki, inkişaf yolunda inamla irəliləyən müasir Azərbaycan Ulu Öndər Heydər Əliyevin həyat amalının təntənəsidir. Sonra rayonun ictimai-siyasi həyatında fəal iştirakına görə bir qrup partiya fəali Fəxri fərman və təşəkkürnamə ilə təltif edilib. YAP sıralarına yeni qoşulmuş gənclərə üzvlük vəsiqələri təqdim olunub.

şaf strategiyasında ictimai, siyasi, sosial, iqtisadi, mədəni və digər sahələrdə qarşıda duran vəzifələri düzgün müəyyənləşdirmiş və məhərrətlə həyata keçirmişdir. Heydər Əliyevin neft strategiyasının uğurla reallaşdırılması nəticəsində xalqımız öz təbii sərvətlərinin

“Qarabağdakı terrorçuları zərərsizləşdirmək Azərbaycanın beynəlxalq hüququdur”

Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Orqanlarının bir qurup əməkdaşlarının ermənilərin mina terroruna məruz qalaraq şəhid olması xəbərindən sarsıntı və kədər hissi keçirir. Ermənistan bölgədə terror ocaqları yaradıb və çox sayda günahsız Azərbaycan əsgəri və mülki sakinlər ermənilərin mina terrorunun qurbanı olur. Qarabağdakı erməni birləşmələrinin törətdiyi əməllər heçbir insanlıq qanunlarına sığmayan qeyri-insani hərəkətlərdir. Qanunsuz erməni birləşmələrinin Qarabağda əraziləri minalaması birmənalı olaraq terror əməlidir və erməni birləşmələri bu cinayətləri ilə bütün əndazələri aşmaqdadır. Ermənilərin kəşfiyyat və diversiya qururlarının Azərbaycan Respublikası ərazisinə sızaraq gediş-gəliş yollarına mina basdırması nəticəsində hərbiçilər polis əməkdaşları ilə birlikdə mülki vətəndaşlar da qanlı terrorun qurbanı olur. Bütün bu qanlı əməllərin məsuliyyəti Qarabağdakı qanunsuz erməni separatçıları ilə birlikdə birmənalı olaraq Ermənistan hərbi-siyasi rəhbərliyinin

üzərindədir.

Ermənistan tərəfi öz həvadarlarının çirkin və məkrli təhriklərindən çəkinməli bölgədə mina terroruna son qoymalı Azərbaycana qarşı təcridat əməllərindən terrorçuluq və qəsbkarlıq siyasətindən əl çəkməlidir. Başqa bir ölkənin beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən

əhalisini və hərbi obyektlərini terrorçulardan qorumaq hüququ vardır. Odur ki Azərbaycan dövlətinin Qarabağdakı qanunsuz erməni birləşmələrinə və terrorçulara qarşı anti-terror əməliyyatı aparmaq məhz beynəlxalq hüquqla Azərbaycan dövlətinin özünü müdafiə hüququ və haqqıdır. Hər bir suveren dövlət öz ərazisini və mülki sakinlərini terrorçulardan və hərbi təcavüzdən qorumağa borcludur.

Biz Qarabağdakı erməni birləşmələrinin və erməni terrorçularının törətdiyi qanlı əməlləri və terror aktlarını qətiyyətlə pisləyirik. Azərbaycan dövləti öz mövqeyində haqlıdır və beynəlxalq hüquq Azərbaycanın tərəfindədir. Hazırda öz ərazisini terrorçulardan təmizləmək üçün Azərbaycan dövlətinin apardığı anti-terror əməliyyatlarına öz dəstəyimizi ifadə edirik və hər zaman dost Azərbaycan dövlətinin və xalqının yanında olduğunu bildirik.

İsrail Təhlükəsizlik Akademiyasının Azərbaycan Respublikasındakı Regional Nümayəndəliyi

findən tanınan ərazisində və suveren sərhədlərinin daxilində terror və hərbi təcavüz aktı törətmək təcridat yaratmaq kəşfiyyat və diversiya hərəkətləri həyata keçirmək beynəlxalq qanunlarla ağır cinayətdir. Bu hal birmənalı olaraq terror əməli və hərbi cinayətdir. Azərbaycan dövlətinin öz inzibati ərazisini suveren sərhədlərini mülki

Bildiyimiz kimi, ədəbi dilin əsas göstəricisi olan normalar uzun tarixi proses nəticəsində yaranır. Ədəbi dilin normaları fikrin aydın, dəqiq ifadə olunmasına, hamı tərəfindən eyni formada anlaşılmasına kömək edir, düzgün və vahid nitq prosesi yaradır. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Azərbaycan Respublikası Dövlət Dil Komissiyası yanında Monitoring Mərkəzinin direktor müavini filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Gülarə Əmirova deyib.

Onun sözlərinə görə, tamaşaçı ilə aydın, təsirli və başa düşülən bir dildə ünsiyyət qurmaq, informasiya və ya məlumatı daha anlaşılqlı, səlis bir dildə çatdırmaq üçün Azərbay-

xəzinədir. Dilimizin etnoqrafiyası hesab edilən dialektizmlər özündə zəngin dil elementlərini əks etdirir. Adətən şair və yazıçılar müəyyən üslubi məqamlarda, xüsusilə obra-

“Efir dilində kobud və məhəlli danışığa yer verməməlidirlər”

can dilinin orfoepiya normalarına əməl olunması, örnek ədəbi tələffüzün nümayiş edilməsi zəruri amillərdəndir: “Buna görə də yüksək nitq mədəniyyəti kürsüsü sayılan televiziya da çıxış edən aparıcılar birmənalı olaraq dil normalarına əməl etməli, efir dilində kobud və məhəlli danışığa, dialekt xüsusiyyətlərinə yer verməməlidirlər. Təəssüflə qeyd etmək istəyirəm ki, televiziya aparıcılarının nitqində dialekt xüsusiyyətlərinə geniş yer verilir. Bu gün ədəbi dil normalarının pozulması ekran qarşısında əyləşən tamaşaçının diqqətindən yayınmır. Aparıcı çalışmalıdır ki, nitqində məhəlliliyi, əyalətçiliyə yol verməsin. Lakin müşahidələrimiz bunun tam əksini göstərir:

“Hansısa idman növünə [marağuvuz] var?”
“Mən çox diqqətlə sizin [danışığıviza] fikir verirəm.”
“[Puluvuz] bir az artandan sonra [həyatuvuzda] nə dəyişdi?”

Təqdim olunmuş nümunələrdə ikinci şəxs cəminin mənsubiyyət şəkildələrinin dialekt tələffüzünü görürük: [puluvuz], [marağuvuz], [danışığıvız], [həyatuvuzda].

Məlumdur ki, dialektizmlər ədəbi dilin zənginləşməsində mənbə rolu oynayan milli

zın nitqini fərdiləşdirmək məqsədilə bədii əsərlərdə dialektizmlərdən istifadə edirlər və bu bədii əsərə gözəllik, şirinlik gətirir. Lakin ədəbi dilin istər şifahi, istərsə də yazılı formasında dialektizmlərdən istifadə norma pozuntusu hesab olunur:

“[Bugünnəri] biz Azərbaycanın avtomobil bazarında mövcud biznes istiqamətlərindən danışacağıq”. “[Dünənnəri] mən həyatımda işləyirdim”. “O suvaqlar [sonradannan] olub”. “2022-ci ildə Qətdə dünya çempionatı keçiriləcək, elə [hindidən] insanları ora cəlb edirlər, hazırlşırlar”.

Təqdim olunmuş nümunələrdə isə norma pozuntusu dilimizdə zaman zərfi kimi çıxış edən bəzi sözlərin aparıcıların nitqindəki dialekt tələffüzü ilə bağlıdır. Qeyd edim ki, televiziya aparıcılar, eləcə də verilişlərə dəvət olunan qonaqların nitqlərindəki ədəbi dilə aid olmayan bu ünsiyyət forması xalqın mədəni tələblərini ödəmir və bu hal yolverilməzdir. Ləhcəyə, dialekt sözlərə münasibətimiz müsbətdir və hər birimiz üçün doğulub-böyüdüyümüz bölgənin dialekt xüsusiyyətləri doğmadır. Amma ədəbi dil konkret norma daxilində danışığı tələb edir ki, buna ilk növbədə aparıcılar əməl etməlidirlər”.

Ayşən Vəli

Qurucu Lider, xilaskar dövlət xadimi

Qazax rayonunda "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində tədbir keçirilib

“Heydər Əliyev İli” ilə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Mərkəzi Aparatı tərəfindən hazırlanan və İdarə Heyətinin qərarı ilə təsdiq edilən Tədbirlər Planı çərçivəsində YAP Qazax rayon təşkilatı sentyabrın 22-də rayon Gənclər Evinə tədbir keçirib. Əvvəlcə Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsi önünə gül dəstələri qoyulub, dahi şəxsiyyətin xatirəsi dərin hörmətlə anılıb. Sonra Şəhidlər xiyabanında Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə canlarından keçən qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsinə ehtiram ifadə olunub.

Tədbir iştirakçıları Heydər Əliyev Mərkəzinə də ziyarət edib, Ümummilli Liderin zəngin və şərəfli ömür yolunu əks etdirən eksponat və fotosəkillərlə tanış olublar. Tədbirdə Dövlət Himni səsləndirilib. Ulu Öndər Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlarını qurban vermiş şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Sonra Ümummilli Liderin həyat və fəaliyyətindən bəhs edən videoçarx nümayiş olunub.

Tədbiri giriş sözü ilə açan YAP Qa-

zax rayon təşkilatının sədri Anar Nəbiyev Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqının yaddaşında qurucu və xilaskar dövlət xadimi, Ümummilli Lider və xalqın mehəbbətini qazanan öndər kimi əbədlilik qazanmasından danışdı. Bildirib ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyev Azərbaycana rəhbərlik etdiyi bütün dövrlərdə yorulmaz fəaliyyət göstərərək qəlblərdə daim sevgi, xatirələrdə əbədiyaşarlıq qazanıb.

Qazax Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rəcəb Babayev vurğulayıb ki, böyük şəxsiyyətlər yaşayıb yaratdıqları, fəaliyyət göstərdikləri zamanlarda prosesləri öz xalqlarının rifahı naminə irəliləyərək aparmaqla adlarını əbədi olaraq tarixə yazdırırlar. Azərbaycan xalqı da hər

zaman müasir dövlətimizin memarı və qurucusu, ölkəsinin müstəqilliyi, inkişafı naminə evəzədməz işlər görmüş, tarixi proseslərə təsir göstərmiş dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevi qürur hissi ilə xatırlayır.

YAP İdarə Heyətinin üzvü, elmlər doktoru Əfsun Sucayev qeyd edib ki, Ulu Öndər Heydər Əliyev milli inkişaf strategiyasını uğurla həyata keçirərək Azərbaycana tarixi nailiyyətlər qazandı. Heydər Əliyevin müstəqillik dövründə ölkəmizə rəhbərliyi illəri xalqımızın öz müstəqilliyini əbədi və dönməz ediyi tələyüklü mərhələdir.

YAP Təftiş Komissiyasının üzvü, Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədri Səməd Seyidov Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanda hakimiyyətə qayıtdıqdan sonrakı dövrdə ölkə həyatının bütün sahələrində qazanılan uğurlardan bəhs edib. Bildirib ki, Azərbaycandakı daxili sabitliyin təməli məhz Ümummilli Lider Heydər Əliyev

tərəfindən qoyulub. Ulu Öndərin qəbul etdiyi strateji qərarlar Azərbaycanın bugünkü inkişafına zəmin yaradıb.

Milli Məclisin deputatı Ülviyyə Ağayeva Ümummilli Liderin Vətən və xalq qarşısında xidmətlərinin ölçüyəgəlməz olduğunu deyib. Vurğulanıb ki, Azərbaycan bu gün dahi şəxsiyyətin müəllifi olduğu yeni inkişaf strategiyasının uğurları yaşayır. Partiya veteranı Abbas Göyüşov və digər çıxış edənlər söyləyib ki, bugünkü reallıqlar Heydər Əliyevin ideyalarının əbədi olduğunu bir daha sübut edir. Sonda rayonun ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edən partiya üzvlərinə fəxri fərman, YAP sıralarına yeni qoşulanlara isə üzvlük vəsiqələri təqdim edilib.

Xızı rayonunda şəhid ailələri ilə görüş keçirilib

22 sentyabr 2023-cü il tarixdə Xızı rayonunda şəhid ailələri ilə görüş keçirilib. Birinci Qarabağ müharibəsi, Aprel döyüşləri, 44 günlük Vətən Müharibəsi və Sentyabr təxribatları zamanı ölkəmizin ərazi bütövlüyü, suverenliyi uğrunda gedən döyüşlərdə canlarını qurban vermiş şəhidlərin ailələri ziyarət edilib.

Görüşdə Xızı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Xəzər Aslanov, Yeni Azərbaycan Partiyası Xızı rayon təşkilatının

sədri Ayaz Quliyev, Xızı rayon prokuroru Rahim Səfəreliyev, rayon İcra Hakimiyyətinin məsul şəxsləri və partiya fəalları iştirak etdilər. Görüş zamanı şəhidlərimizin şərəfli həyat yolundan, döyüşlərdə göstərdikləri şücaətdən söhbət açılıb, onların əziz xatirəsi daim uca tutulduğu diqqətə çatdırılıb. Həmçinin, şəhid ailələrinə və qazilərə dövlətimiz tərəfindən göstərilən diqqət və qayğıdan bəhs edilib.

Şəhid ailələri göstərilən yüksək diqqət və qayğıya görə Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya öz minnətdarlıqlarını ifadə ediblər.

A F Ə T

"Divan strateqləri" və ya mızmızlara eyham

Sentyabrın 20-dən başlayaraq dünyanın gözü bir daha Azərbaycana və onun ayrılmaz suveren ərazisi olan Qarabağa dikildi. Bu dəfə yeni reallığa - ildırım sürətli lokal antiterror tədbirlərinin keçirilməsinə. Belə ki, 2020-ci ilin noyabrından sonra əldə edilən bütün razılaşmalara zidd olaraq Azərbaycan öz hüququndan istifadə etməklə ərazisində qalan qanunsuz erməni hərbi qruplaşmalarının (separatçı və cinayətkar xunta və Ermənistan silahlı qüvvələri) Qarabağdakı tör-töküntülərini məhv edib. Yeri gəlmişkən, Marqo Simonyanın iştirak statusunda olduğu kimi: "Qarabağ bitdi!"

Azərbaycanın qəhrəman əsgəri Qarabağı azad edərkən, isti evlərində oturub çay, kofe içə-içə...

Lakin diqqətçəkən daha bir məqam: erməni tərəfi sarsıdıcı məğlubiyyətlərdən sonra dünya miqyasında "genosid", "məzlum və əzabkeş erməni xalqı yenidən soyqırımı yaşayır" və s. tipli hay-küy qaldırarkən, Azərbaycanın qəhrəman əsgəri Qarabağı azad edərkən, isti evlərində oturub çay, kofe içə-içə "divan strateqləri" ilə məşğul olan bəzi mız-mızlar xor şəkildə "bu hələ qələbə deyil", "biz niyə Xankəndinə girmədik" və s. xarakterli sərəmsəz düşüncələri ilə xalqa pessimist ruh salamağa cəhdi edirlər (!).

Halbuki 2016-cı ildə Azərbaycan Silahlı Qüvvələri Lələtəpə yüksəkliyini geri alanda həmin "kreslo mütəxəssisləri" eyni şəkildə mızıldayırdılar ki, "axı niyə belə sevinirsiniz? Şuşa, Ağdam, Kəlbəcər, Laçın, Zəngilan, Füzuli, Qubadlı, Cəbrayıl qayıtarıldı?"

Hələ bu harasıdır? Şuşa və digər ərazilərimiz qayırlarında bənzər hay-şüvenlərin növbəti dəfə trayektoriyası dəyişdi: "axı niyə irəliləməyə davam etmədik?"

Yeni mızıldama silsiləsi...

İndi isə yeni bir mızıldama silsiləsinə qədəm qoyulub: "Axı nəyə görə Yevlaxdakı ilk görüşdən sonra Xankəndi üzərində bayraq qaldırılmadı?". Söz yox ki, həmin "divan-kreslo analitiklərinin" mızıldama, sızıldama proseslərinə çox yaxın vaxtlarda son qoyulacaq! Görsən, onda hansı "motiv" üzə çıxacaq?

Bəli, çox yaxın vaxtlarda Azərbaycanın bayrağı Xankəndidə dalğalanacaq!

Lakin yeni "mövzular" bu dəfə istiqamətini dəyişəcək...

"Niyə İrəvana girmədik?" (!)

Məsələn, mızmızlar dərhal başlayacaqlar: "Bu hələ tam qələbə deyil, Qafan və Məgrini almalydıq, Zəngəzur dəhlizi niyə açılmır, axı niyə İrəvana girmədik? Yox, bu, tam qələbə deyil" (!).

Bütün bunlardan sonra bir daha məlum olur ki, belələri bilavasitə düşməni maraqlarına işləyir, əldə edilən möhtəşəm qələbələrə qəsdən qara yaxırlar!

Bu gün vaxtilə binoklla baxdığımız strateji yollarda və mühüm yüksəkliklərdə Azərbaycanın qəhrəman əsgərləri dayanıb. Və bununla da bitir - cinayətkar xunta rejimi özü də məğlubiyyətini etiraf edir! Onun nümayəndələri isə Yevlaxdakı danışıqlara qatılırlar. Belələri qələbənin dəyərini azaltmağa çalışsa da, biz Prezident İlham Əliyevin "Mən nəyi, nə vaxt və necə edəcəyimi bilərəm" ifadəsini daim diqqətimizdə saxlarıq!

Sual verilir bilər - kim bir ay əvvəl Xankəndidə "reintegrasiya" sözünü belə eşitmək istəməyən Qarabağ ermənilərinin nümayəndə heyətinin itaətkarlığı (!!!) Yevlaxa gələcəyini təsəvvür edə bilər? Ümumiyyətlə, 2025-ci ilə qədər, daha dəqiq desək, Rusiyanın sülhməramlılarının Qarabağı tərk edəcəkləri vaxta qədər Qarabağda ciddi və genişmiqyaslı irəliləyişin olacağını kim gözləyə bilər?

Ona görə də həmin mızmızlar sussalar və hadisələri açıq gözlə izləsələr, daha yaxşı olardı. Əks halda, vaxt gələcək öz lüzumsuz "düşüncələrinə" görə cavab verməli olacaqlar....

Qeysəriyyə əsarəti: sifarişlə doğuş və "zerkalni" ad günü

Hələ 2013-cü ildə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev qeysəriyyə kəsiyi əməliyyatı ilə bağlı İnzibati Xətlər Məcəlləsinə edilən dəyişikliyi təsdiq edib. Dəyişikliyə əsasən, qeysəriyyə kəsiyi əməliyyatına dair tibbi əsaslar müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilir. Qeysəriyyə kəsiyi əməliyyatının qeyri-qanuni aparılmasına görə təqsirli şəxslər İnzibati Xətlər Məcəlləsinə uyğun məsuliyyət daşıyırlar.

Sifarişlə doğuş olar?

Qanunlarımıza görə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş tibbi əsaslar olmadan qeysəriyyə kəsiyi əməliyyatının aparılmasına görə vəzifəli şəxslər 5 min manatdan 7 min manata qədər, hüquqi şəxslər isə 10 min manatdan 15 min manata qədər cərimə olunurlar. Lakin bu günədək belə bir cərimənin tətbiqi ilə bağlı heç bir müvafiq orqan açıqlama etməyib, nümunə göstərməyib.

Ümumiyyətlə, qeysəriyyə əməliyyatı ana tərəfindən verilən qərar olmamalıdır. Qeysəriyyə əməliyyatı həkim nəzarətində olan ananın təbii doğuş problemləri yaşayacağına əmin olan mütəxəssisin rəyi əsasında reallaşdırılmalıdır və hamiləliyin sonlarına doğru bu qərar qətiləşməlidir. Qeysər kəsiyi ilə əməliyyat olanacaq ana bunun təbii doğuş edə bil-

mədiyi üçün edildiyinin fərqi olmalıdır.

Üstəlik, o bilməlidir ki, qeysər kəsiyinə özü istədiyi üçün yox, həkim əsaslandırdıqda icazə verilir. Amma təəssüf ki, bizdə bu gün qeysər kəsiyi ilə doğuş əməliyyatlarının çoxusu əsassız icra olunur. Çox zaman qadınlar özləri qeysəriyyə ilə doğmağa qərar verir ki, təbii doğuş ağrılı olur, bədənin forması korlanır. Lakin aparılan araşdırmalar, ÜST hesabatları sübut edir ki, təbii doğuş qadın qamətini uzun illər şux saxlayır.

Dünyaya gələndə ilk zərbə

Tibb elmi deyir ki, qeysəriyyə fizioloji quruluşun tamamilə əksinə yönəlmiş bir əməliyyatdır. Məlumat üçün bildirik ki, uşaq yaşının 3 dövrü olur ki, bunlar bətn daxili dövr, intranatal dövr və doğuşdan sonrakı dövr adlanır. Körpə ana bətnindəki dövrü, eləcə də doğuşdan sonrakı dövrü özü yaşayır, təbii prosesə uyğun böyüyür.

Körpə bu dövrləri yaşadığı kimi intranatal dövrü də təbii olaraq yaşamalıdır. İntranatal dövr doğuş prosesinin gedişi dövrü deməkdir və hər bir canlı bu dövrü yaşamalıdır. Bu proses xüsusilə insan doğulan zaman onun orqanizmi üçün çox vacibdir. İntranatal dövr başladığı zaman dölün orqanizmi hazırlıq prosesi keçir, uşaqlıqdan kənar sərbəst nəfəs almağı və yaşamağı öyrənir, uşaqlıq yolu ilə irəlilədikcə ananın çanağı onun ciyərlərində qalan suyu sıxaraq təmizləyir, ciyərlərin tədricən nəfəs almasına hazırlıq görür. İntranatal dövrü keçid dövrüdür və bu keçiddən keçmədən dünyaya gəlmək normal deyil.

Körpə ana bətnində olanda onun nəfəs yolları minimum 30-40 ml. maye ilə dolaaraq tutulur. Doğuş zamanı doğuş yolu ilə yavaş-yavaş irəliləyən döl ananın çanağında təbii yolla sıxılır. Bu sıxılma zamanı körpənin döş qəfəsində, ağciyərlərində, nəfəs yolunda olan maye təbii yolla orqanizmdən xaric olur. Ana orqanizmi özü təbii yolla körpəsinə həyata hazırlayır. Körpəni qeysəriyyə əməliyyatı ilə kəsib birbaşa havaya çıxaranda bu proses baş vermir və dolayısı ilə körpənin ağciyərlərində su qalır və bu da gələcəkdə tənəffüs

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

*Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın
İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə
"Gender, ailə və demografiya məsələlərinin
ışıqlandırılması" istiqaməti
çərçivəsində hazırlanıb*

yolu xəstəliklərinə təkan verir.

İTS qeysəriyyəni təminata alır, lakin...

Məlumat üçün bildirik ki, icbari tibbi sığortanın Xidmətlər Zərfi ilə hamilə qadınların profilaktik müayinələri, ambulator və stasionar şəraitdə onlara göstərilən tibbi xidmətlər təminata alınır. Doğuş və klassik qeysəriyyə kəsiyi əməliyyatı, stasionar yatış zamanı dərman, tibbi sərf və qidalanma, laborator və instrumental müayinə, diaqnostika və müalicə tədbirləri ödənişsiz olaraq göstərilir. Klassik qeysəriyyə kəsiyi əməliyyatı tibbi göstəriş əsasında həyata keçirilir. Lakin bu qadınların vaxtından əvvəl qeysəriyyə edilərək övladının dünyaya gəlişini istədiyi günə salmaq sevdasına mane olmur.

Bu məsələdə böyük məsuliyyət həkimlərin üzərinə düşür. Sığorta ilə qeysəriyyə olacağına, bunun üçün əsas tibbi göstəriş şərtidir. Lakin göstərişi əsas olmadan da yazı bi-

ləcək həkimlərin olma ehtimalı var və bu kimi hallarda qanunun tələbi yerinə yetiriləcəkmə, müəmmalıdır. Çünki həkimlərin və anaların ortaq istəyi qeysəriyyə olarsa, əməliyyat üçün bəhanə də tapmaq asan olacaq.

"Zerkalni" gündə doğulan balam!

Qeysəriyyə əməliyyatı qadınların "zerkalni" gün istəyi ilə olmamalıdır. Toy gününə, ad gününə, nişan gününə, başqa hər hansı bir əlamətdar günə salmaq üçün övladını təbii doğuş vaxtından əvvəl əməliyyatla götürülməsində israrçı olan, bunun üçün əlindən gələni edən valideynlər üçün bir ölçü götürülməlidir. Onların bu tələbinə alet olan, heç bir tibbi göstəriş olmadan qeysəriyyə əməliyyatı icra edən həkimlər barədə də həmçinin.

Şəxsiyyət vəsiqəsində 01.01.2011, 12.12.2012 yaxud 03.03.2003 yazılan çox uşaq var, eləcə də buna bənzər başqa "zerkalni" rəqəmlərlə zorakı doğulanlar çoxdur. Valideynlərinin toy gününə doğulan, ata və ya ana ilə eyni gündə ad gününü qeyd edən çox uşaq var. Burada günah tək valideynlərdə deyil, öz növbəsinə, iş saatına uyğun gəlsin deyə zorakı qeysəriyyə əməliyyatı edən həkimlər də çoxdur. Hər il şahidi oluruq, tətillə gedəcəyini, ölkədə olmayacağını deyərək normal doğuş vaxtından 3-4 həftə əvvəl əməliyyatla uşağı götürən həkimlər barədə sosial şəbəkələrdə valideynlər tərəfindən şikayətlər olur.

Təbii doğuş vaxtına 3-4 həftə qalmış uşağı bir həvəs üçün ana bətnindən vaxtından əvvəl götürən və götürənlər

Elçin Bayramlı

Uşaq intiharlarının real səbəbləri

Xirdalan şəhərində daha bir (son 1 ayda 4-cü) yeniyetmə qızın hündür binadan özünü ataraq intihar etməsi xəbəri media və sosial şəbəkələrə bomba kimi düşdü. Bu qız da əvvəlki kimi orada yaşamırmış və kənardan gəlib. Hadisənin təfərrüatları hələ məlum olmasa da, bu intihar faktının da əvvəlki 3 intiharla eyni zəmində ola biləcəyi haqda cəmiyyətdə şübhələr güclüdür və müzakirələrdə fərqli versiyalar da irəli sürülür.

Faktla bağlı hüquq-mühafizə orqanları təhqiqat aparır və yəqin ki, tezliklə səbəblər aydın olacaq və günahkarlar cəzalandırılacaq. Lakin hüquq-mühafizə orqanları hadisələrin qarşısını ala bilməz. Burada nəticələrlə uğraşmaq yox, səbəblərin tapılıb aradan qaldırılması lazımdır. Bu iş isə əsasən valideynlərin və uşaq və gənclərlə bağlı fəaliyyət göstərən müvafiq dövlət orqanlarının üzərinə düşür.

Uşaq intiharlarının artmasının müxtəlif səbəbləri var. Əsas səbəb psixoloji problemlərdir. Əvvəla, ətrafdan çox güclü psixotron təzyiqin, mənəvi terrorun olduğunu qeyd etməliyik. Xüsusən də internetdən. Siz heç əlində kitab, qəzet oxuyan və ya bir-biri ilə şahmat oynayan uşağa, yeniyetməyə rast gəlmisinizmi? Son illərdə mən rast gəlməmişəm. Valideynlər azyaşlı uşaqların əlinə bahalı smartfonlar alıb verib, yaxalarını kənara çəkiblər. İnternetdə ağla gələn və gəlməyən hər cür təhlükəli materiallar var. Hansı ki, psixikaya çox ağır zərbə vurur, dəyərlər sistemini dəyişdirir, əxlaqsızlığı, narsizmi, eqoizmi, həzz və əyləncədən üstün dəyər olmadığını təbliğ edir.

Televiziyların burada müstəsna rolu var. Xüsusən, özəl televiziylar və orada çıxış edən bir çox məşhurlar var gücləri ilə insanların xüsusən yeniyetmə və gənclərin əxlaqını pozmağa, ailə institutu dağıtmağa, uşaq tərbiyəsinə lazımsız bir şey çevirməyə açıq şəkildə səsləyir. Seriallar, şou verilişlər, "ujas" filmləri psixologiyani məhv edir. Valideynlər də uşaqları ilə oturub bunlara baxırlar.

Elm sübut edib ki, televiziya və internet insan psixikasına hər şeydən güclü təsir edir. Bu vasitə ilə hələ psixoloji cəhətdən formalaşmamış uşaqları istədikləri istiqamətə yönəldə bilirlər. Subliminal mesajlarla, 25-ci kadrarla dolu olan tele-istehsallar şüuraltına işləyir və yalnız pis məqsədlərə xidmət edir. Buraya müasir aqressiv cizgi filmlərini və komputer oyunlarının psixika dağıdıcı təsirini də əlavə etsək, mənzərə tamamlanar.

Yeni, ətrafdan çox güclü psixoloji təzyiq, daha doğrusu, psixotron terror var. Uşaqları bu psixotron terrorun öhdəsindən təkbaşına gələ bilməz. Ona görə də valideynlər uşaqları üzərində fasiləsiz nəzarət tətbiq etməli, onlara vaxt ayırmağıdır.

Konkret olaraq uşaqlarına sahib çıxmayan onların tərbiyəsi ilə məşğul olmayan, onlara vaxt və diqqət ayırmayan, qayğı göstərməyən, fasiləsiz olaraq nəzarət etməyən valideynlərin övladları böyük risk altındadır.

Bəs uşaq intiharlarının artmasında sosial problemlərin payı varmı? Əlbəttə var. Müasir uşaq və yeniyetmələrin bir çoxu asudə vaxtlarını səmərəli keçirmək üçün müvafiq istiqamətlərə yönəldə bilmirlər. Belə ki, idman və yaradıcılıq kurslarının 99 faizi pulludur və qiymətlər də çox bahadır. Adi idman və yaradıcılıq mərkəzlərində bir kursun qiyməti 50-100 manat arasındadır. Bir evdən 2-3 uşaq olduğunu nəzərə alsaq, valideynlərin çox böyük əksəriyyətinin bunun üçün maddi imkanları yoxdur. Bu səbəbdən də bir çox uşaqlar taleyin ümidinə, internetə və ya küçələrə buraxılır və orada da narkomaniyanın və sair kriminal faktorların təsirinə məruz qalırlar, psixologiyalardan da korlanırlar.

Bu, artıq dövlətin həll edə biləcəyi məsələdir. Dövlət uşaqlar üçün çox sayda idman və yaradıcılıq kursları, elmi və ixtirachılıq mərkəzləri təşkil etməlidir - həm də pulsuz. Bu halda biz gələcəyimiz olan uşaq və yeniyetmələrin sağlam formalaşmasını təmin edə bilərik. Qisası bu problemin həlli yolu dövlətin və cəmiyyətin birgə işindən keçir. İkisindən biri bu prosesdə iştirak etməsə, problem həll olunmayacaq.

üçün ciddi tədbir görülməlidir. Qanunlar bu tədbiri görməsi üçün müvafiq icra orqanlarına ixtiyar verir, bəs əməldə necə, icra edilirmi? Bu günədək tibbi göstəriş olmadan aparılan qeysəriyyə əməliyyatına görə kiminsə məsuliyyətə cəlb edilməsi barədə məlumata rast gəlmisinizmi?

Lalə Mehralı

Ariqlama çay və kofeləri insanları ölümə necə aparır? - DƏHŞƏTLİ FAKTLAR

Gözəl və formada olmaq hər bir qadının arzusudur. Amma bu gözəllik uğrunda ölümlə nəticələnəcək yollara üz tutmağı düşünürəm ki, heç kim istəməz. Düzdür, gözəllik qurban tələb edir. Amma bu, insanın sağlamlığına fəsad verib onun həyatı ilə nəticələnməməlidir.

Son günlər ölkəmiz də daxil olmaqla dünyanın bir çox yerindən gələn xəbərlər ariqlama və pəhriz məhsullarının qurbanı olan qadınlardan bəhs edir. Bəzi insanlar erkən ehtiyat tədbirləri ilə sağlamlığına qovuşsa da, bəziləri bu məhsullardan istifadənin qarşılığını həyatları ilə ödəyir. Maraqlısı da budur ki, bu məhsulları məşhurlaşdırıb reklam edənlərin bir çoxu məşhur blogger, müğənni və digər tanınmış simalardır. Məgər bu məhsulları reklam edənlər bilmirlər ki, bir məhsulu milyonlarla insana tövsiyə etməmişdən öncə onu axtarib-araşdırmaq lazımdır?! Görünən odur ki, pul qazanmaq, reklamlarla varlanmaq həvəsi insanların gözünü kor edib. Bu qədər paylaşılan məlumat və xəbərdarlıqların isə onlara heç bir təsiri yoxdur. Kim bilir, ya həqiqətən görmürlər, ya da görməzdən gəlirlər.

Bəs, nədir bu məhsulların zərərləri? İnsanların həyatını necə məhv edir?

SİA mövzu ilə bağlı araşdırma aparıb. Bu zərərli pəhriz məhsulları toz, tablet,

man ən effektiv üsuldur. Üstəlik, bunların insan orqanizminə heç bir zərəri də yoxdur. Əksinə, sağlamlıqdır.

Ariqlama çay və kofelərinin zərərləri

Unutmayın ki, heç bir dərman və ya bitki insana əks təsir göstərmədən onu

çay, kofe və ya digər formalarda ola bilər. Ən yeni variantı isə "qəhvə"dir. Qəhvə və kofenin maddələr mübadiləsini sürətləndirərək ariqlamağa kömək etdiyini bilir. Bəlkə də bu səbəbdən son zamanlar ariqlama kofeləri daha dəbdədir. Lakin unutmayın ki, bunlar marketlərdə satılan və ya kafedə sifariş etdiyimiz qəhvə növləri deyil. Bunlar sizi ölümə apara bilər.

Ariqlama qəhvəsinin tərkibində nələr var?

Mütəxəssislər deyir ki, bu məhsulların əksəriyyətinin tərkibində qəhvə belə yoxdur. Bunların bir neçə növü var. Bəziləri ancaq bitki ekstraktı qovrulmuş və əzilmiş noxud tozundan ibarətdir. Bəziləri isə, sadəcə, adi qəhvədir.

Ariqlamağın sirri nədir?

Bunun üçün balanslı qidalanma və id-

arqlada bilməz. Bir dərman nə qədər müsbət təsirli olsa da, onun da bir o qədər yan təsiri var.

Məlumat üçün qeyd edək ki, son zamanlar bu məhsulların bir sıra Qərb ölkələrində qadağan olunduğunun şahidi oluruq.

Ürək ritmini artırır

Ariqlama və pəhriz məhsulları mərkəzi sinir sistemindeki toxluq mərkəzini stimullaşdırır, daimi toxluq vəziyyəti yaradır. Bundan əlavə, qan təzyiqini, ürək döyüntüsünü artırır və ürəyin mərkəzini stimullaşdırır təsirlərə malikdir. Nəticədə, ürək döyüntüsü, artan qan təzyiqi, ağız quruluğu, titrəmə, tərləmə və əsəbilik kimi bir çox yan təsirlər meydana gələ bilər.

Son peşmanlıq fayda verməz

Mütəxəssislər qəhvə, çay və ya kapsul şəklində olan ariqlama və pəhriz məhsullarının heç bir ariqlama təsirinin olmadığını bildirir. Təsirlərinin qısa müddətli olmasına baxmayaraq, qaraciyər və ya böyrəklərə zərər verərsə, ciddi fəsadlara səbəb ola bilər.

Bu çay və kofelərdən istifadə edib aşağıdakı simptomları olan insanlar həkimə müraciət etməlidirlər:

- Ağız quruluğu
- Ürək döyüntüsü
- Artan qan təzyiqi
- Stress və sıxıntı
- Tərləmə
- Tez əsəbləşmək
- Yuxusuzluq və ya yuxuya meyilin artması
- Tez-tez sidik ifrazı

Bu kofelərdən istifadə etmiş stil məsləhətçisi, geyim psixoloqu Rena Əliyeva Melech: "3 ay bundan əvvəl, yəni toyumun öncəsi "Slt Slim Lux Coffe" ariqlama kofesindən istifadə etdim. Bir çox insanlar bunu aylarla içir. Mən isə, sadəcə, 4 gün və 4 paket istifadə etsəm də, vəziyyət çox dəhşətli oldu.

Fəsadlarını qeyd etməyə gəlsək, elə dünən mədə-bağırsağ həkiminə yollanmışam. Belə ki, narkoz alıb mədə-bağırsağımı yoxlatdım. Yəni, bu 3 ay ərzində mənə bu dərəcədə böyük fəsad verib.

İlk başlar bu çay və kofeləri içirsiniz və iştahınız kəsilir. Ümumiyyətlə yemək haqqında düşünmür və istəmirsiniz. Buna baxmayaraq gün ərzində çox enerjili olursunuz. Danışa bilməyəcək dərəcədə dəhşətli ağız quruması baş verir və hər dəqiqə su içmək istəyirsiniz.

4 gün ərzində gecələr 2 dəfə çox aclıqdan başım fırlanaraq təzyiqim düşmüşdü. Yıxılmaq dərəcəsində idim. İki dəfə də gecə yatarkən ürək döyüntümdən, hətta ölə biləcəyimi düşündüm. Bir anda əl-ayağım əsdi, soyuq tər bədənimdən axdı. Bütün bunlar məni qorxutdu və kofeni dayandırdım.

Qeyd edim ki, əgər bu kofeni bir gün belə içməsəniz əvvəlki iştahınıza geri dö-nürsünüz. Yeni, təsiri, sadəcə, içdiyiniz an olur. Çox az müddətdə isə atdığım çə-kini geri aldım.

Bir həftə sonra isə məndə dözülməz dərəcədə oynaq-bədən ağrıları oldu. Həkimə gedərək qanıma yuduzdurdum. Kofeni içdiyim 4 gün ərzində bir dəfə belə olsun bağırsaqlarımı boşalda bilmirdim. Son çarə olaraq bunun üçün dərman qəbul etdim.

Artıq mən 3 aydır ki, bu dərmansız bağırsaqlarımı boşalda bilmirdim. İzləyicilərimdən bir neçəsi mənə 12-13 günlük qəbizlikdən sonra ölümcül bir vəziyyətdə xəstəxanaya aparıldığını bildirdi. Mən də bağırsağ yoxlanışına getdim. Məlum oldu ki, bağırsağımın içində çatlar və qan laxtaları göründü. 4 ədəd paket mənə bu vəziyyətə saldısa, aylarla içənlərin vəziyyətinin necə olacağını heç bilmirəm".

Məlhəm Beynəlxalq Hospitalın Qəbul və Təcili Tibbi Yardım şöbəsinin müdiri, həkim-terapevt Sübhan Hacıyev: "Əfsuslar olsun ki, dəb halına çevrilmiş bu ariqlama eşqi, xüsusilə də, tənbel insanların gözünü qaraldıb.

Ardı Səh. 13

Əvvəli Səh. 12

Belə ki, onlar doğru-düzgün kilo vermək əvəzinə, yeni vaxtli-vaxtında idmanla məşğul olaraq qida rasionunda düzgün bir pəhrizlərə riayət etməkdənsə, daha tez effekt ala biləcəyi dərman preparatlarına, arıqlama çaylarına, arıqlama kofelərinə və bir çox qida əlavələrinə üz tuturlar. Lakin unudurlar ki, onların uzaq və yaxın gələcəkdə verə biləcəkləri yan təsirləri, fəsadları, ağırlaşmaları və yarada biləcək ikincili xəstəliklər qat-qat daha ağır orqanizm üçün fəsadlarla nəticələnə bilər. Çünki bu

muzdan karbohidratları, yeni şirniyyatları çıxarmamız lazımdır. Daha çox zülal və proteinli qidalardan istifadə etməliyik.

Eyni zamanda, hər kəsin öz çəkisini 30 ml vuraraq alınan rəqəm qədər maye qəbul etməsi, gün ərzində 45-60 dəqiqə civarında kardio idmanlarla məşğul olmaq, mütləq şəkildə yuxu rejiminə çox ciddi şəkildə diqqət etmək lazımdır. Bildiyimiz kimi gecə yuxusunu heç bir şey əvəz eləmir. Günü üçdə birini yuxuda olsa və stressdən uzaq olsa bizim təbii şəkildə çəkimizin azalması göz önündə olacaqdır.

dırnaqların qırılması, dəridə səpkilərin yaranması, mədədə hər hansı bir problemlərin olması, eyni zamanda orqanizmin daxili orqanlarının funksiyasının pozulması ilə nəticələnir ki, mütləq şəkildə bu kimi məhsullardan istifadə etməkdən uzaq durmaq lazımdır.

Gənc xanımlarımız ana olmadan öncə bunlardan istifadə edirsə, bu zaman orqanizmin zədələnməsinə və dünyaya gələcək körpənin xəstəlikli olmasına səbəb olur. Həmçinin, xərcəngə, diabetə və mədəaltı vəzinin tamamilə sıradan çıxmasına səbəb olur. Çünki süni müdaxilələr orqanizmə zərərli olur.

Bu məhsullar daha çox reklamlarla satılır. Onların harada istehsal olunduğu, mənşəyi bəlli olmadığı və istehsalçı şirkət haqqında güvənilir məlumat olmur. Bu zaman da istifadəçilər hara və kimə müraciət edəcəyini bilmir. Fəsadlarla qarşılaşdıqdan sonra isə demək olar ki, gec olur.

Bunları hər zaman blogerlər, müğənnilər və digər tanınmış simalar istifadə edir. Həmçinin, estetik müdaxilə olunaraq arıqlamış şəxsləri çaylar adı ilə kilo verməyi kimi qələmə verərək insanları aldadırlar.

Əgər çəkimizi normada saxlamaq istəyiriksə, mütləq sağlam qidalanmağa, gündəlik həyat tərzinə, yuxu rejiminə və fiziki aktivliyimizə diqqət edək. Çünki yalnız bu yolla sağlam çəkini saxlamaq olar. Qalan digər vasitələrin mütləq şəkildə fəsadları olacaqdır.

Bir insan 1 ayda 7-8 kilo çəki atırsa, bu

Çox təəssüflər olsun ki, insanların hisslərindən istifadə edən işbazlar var. Onlar sosial şəbəkələrdə profillər yaradaraq bu insanlara arıqladıcı dərmanlar və zərərli kokteyllər tövsiyə edirlər. Bunları reklam edənlərin əksəriyyəti də məşhur simalardır.

Arıqladıcı dərman, kofe, çay və kokteyllərin çox ciddi fəsalatları var. Satışda olan 70 faiz arıqladıcı çay, kofe və kokteyl adı altında olan bu kimi məhsullara çox zərərli, insan orqanizminə mənfi təsir göstərən maddələr əlavə olunur. Xüsusən də, bir yapon bitkisi var ki, həmin bitkinin orqanizmə çox mənfi təsiri var. Belə ki, bu bitkinin yarpaqlarında xüsusi ağır narkotik tipli maddə və insanda dövriyyədə olan hormonların aktivliyini aşağı salan, qadınlarda və kişilərdə sonzuluq yaradan, süd vəzi xərcənginə səbəb olan ciddi bir maddə var. Bu bitkidən istifadə olunması tibb aləmində qadağandır. Əsasən də qaraciyərə ciddi təsir edir. Bu bitkinin həmin çay və kofelərdə olması isə onun tərkibində qeyd olunmur. Bunun arıqlamağa heç bir təsiri yoxdur. Sadəcə olaraq, bədəndəki mineral və vitamin balansını məhv edir. Bir də güclü sidikqovucu, yuxugətirici və xərcəng əmələ gətirən təsiri var.

Ümumiyyətlə isə, arıqladıcı məhsulların tərkibində olan bütün maddələr qaraciyər və mədəaltı vəzə dağıdıcı təsir göstərir. Hətta bunlar qaraciyərin transplantasiyasına belə səbəb ola bilər. Yəni, qaraciyəri ümumiyyətlə sıradan çıxarır. Görün,

Arıqlama çay və kofeləri insanları ölümə necə aparır? - DƏHŞƏTLİ FAKTLAR

dərman preparatlarının bir çoxları qeyri-qanuni laboratoriyalarda istehsal olunur, onların tam tərkibi, instruksiyaları əksər hallarda tam dəqiqliklə göstərilir.

Dəfələrlə şahidi olmuşuq ki, bir çox bu kimi preparatların tərkibi düzgün laboratoriyada araşdırıldıqda onların tərkibində metamfetamin, flyuksetin kimi psixotrop antidepressant preparatlar vardır, metafarmin, sildenafil kimi kimyəvi preparatlar vardır ki, bunlar bir çox xəstəliklərin müalicəsində həkim tərəfindən diqqətlə yüz ölçülüb bir biçilən dərmanlar siyahısındadır. Ona görə də bu kimi dərmanların istifadəsi orqanizmə çox ciddi şəkildə təsir göstərə bilər. Bu təsirlər birinci növbədə həzm sisteminə olur. Belə ki, mədə-bağırsaq sisteminə mədə-bağırsaq qanamaları, həzm prosesinin pozulmaları, bağırsaq mikroflorasının pozulması, xüsusilə də, disbakteriozun olması, uzun müddət sürdüüyü zaman bağırsaq çatları hansı ki artıq konservativ medikamentoz yolla müalicə olunmur, bunlarda birbaşa cərrahi əməliyyatlara göstəriş olurlar.

Eyni zamanda, bu dərmanların tərkibində olan bir çox psixotrop maddələr ciddi şəkildə asılılıq yaradır sonra həmin dərmanları istifadə etmədikdə bir çox nevroloji psixomatik xəstəliklərlə xəstələrimiz üz-büz qalırlar və artıq araşdırmaq da çox çətin olur. Çünki bu cür insanlar həmin qida əlavələrinin tərkibini bilmədikləri üçün adətən həkimə də bu barədə demirlər və bu xəstəliklərlə rastlaşdıqları zaman artıq araşdırmasına da düzgün diaqnozun tapılması üçün çox böyük bir vaxt lazım olur. Bu da təbii ki, düzgün müalicənin tətbiq olunmasında da zaman kəsiyi qismində çox uzadıldığı üçün müalicənin də effektivliyi həm uzanmış, həm azalmış olur.

Bütün bunları nəzərə alaraq insanlarımızı doğru-düzgün pəhrizlərlə arıqlamağa tövsiyə edərim. Bunun üçün qida rasionu-

Sağlam qidalanma üzrə mütəxəssis Məhsəti Hüseynova: "Ümumiyyətlə, arıqlama çayları, yaxud kapsullar şəklində arıqlama həbləri biznes maraqları çərçivəsində hazırlanmış məhsullardır. Bu zaman

istehlakçıları aldatdıqları və ən çox istifadə etdikləri üsul bunların bitki mənşəli olması ilə bağlıdır. Unutmayın ki, bir məhsulun bitki mənşəli olduğunu demək onun hər zaman faydalı olduğunu göstərmir. Çünki hər bir bitkinin müalicəvi xüsusiyyəti olması ilə yanaşı, yan təsirləri də var. Əgər bitki mənşəli hər hansı bir çay insanlarda arıqlamaya səbəb olursa, bu, insan orqanizminin təbii prosesinin müdaxilə yolu ilə pozulması deməkdir. Çünki bunlar insanlarda maddələr mübadiləsinin sürətləndirir və süni şəkildə ishal, yaxud qusma halları yaradır. Bu da orqanizmdən vitamin və mineralların yuyulub getməsi, eyni zamanda bağırsaq mikroflorasının pozulması ilə nəticələnir. Belə olan halda insan orqanizmində immun çatışmazlığı baş verir ki, bu da avtoimmun xəstəliklərinin yaranmasına birmənalı şəkildə səbəb olur.

Təbii ki, əgər bunlar təyinatlı şəkildə istifadə olunursa, bu zaman orqanizmdə daha ciddi fəsadlara yol açır və ciddi anoreksiyanın yaranmasına, vitamin və mineral çatışmazlığından saçların tökülməsi,

orqanizmdə əzələ itkisində və dəri sallanmasına səbəb olur. Bunlar da qarşısını almaq üçün problemə çevrilir".

Dietoloq Ləman Süleymanova: "Piyələnmə müasir cəmiyyətimizin ən global səhiyyə problemlərindən biridir. Hər artıq

çəkiddən əziyyət çəkən insan uzun illər yığdığı çəkiddən tez bir zamanda və rahat şəkildə azad olmaq istəyir. Bu da onları bəzən yanlış addımlara sövq edir.

bunların tərkibində nə qədər ciddi maddələr var.

İnsanda görmə qabiliyyətinə və beyin qan dövranına ciddi təsir edir. Bu məhsullar insanı özündən asılı edir. Belə ki, insan onu dayandırdıqdan sonra aclıq hormonu çox yüksəlir. Ciddi dırnaq çürüməsi, saç tökülməsi, dəridə quruluq və s. yaradır. İnsan vaxtından əvvəl qocaldır, qadınlarda aybaşı dövriyyəsini pozur, yumurtalıqlara zərər verir. Həmçinin güclü sümük ağrıları və çəkinin sürətlə artımı baş verir.

Böyrəyində anadangəlmə problemi olan insanlar var ki, onlarda ciddi böyrək çatışmazlığına gətirib çıxarır. Baş ağrısı, baş gicəllənməsi, miqren ağrıları yaradır. Piyələr parçalanmır, boşalır. Yalandan 3-4 kiloqram ayırılayıb əvəzində 10-15 kiloqram çəki alırırsınız. Çünki immun sistemi kəskin zəifləyir. Bir müddət sonra isə artıq beyin anlayır ki, orqanizmdə nələr baş verir".

Ayşən Vəli

Tarixən Azərbaycan xalqı adət-ənənələrinə böyük dəyər verib və onu nəsildən-nəsillə ötürüb. Bu dəyərlərə rəğbətini nəticəsidir ki, xalqımız dünya xalqları arasında ən seçilən və hörmət göstərilən xalqlardandır. Təəssüflər olsun ki, müasir dövrün yenilikləri bir çox hallarda gənclərimizin düşüncəsində yanlışlıq fikirlər formalaşdırır. Xüsusilə də, insan haqları, qadın azadlığı, gender bərabərliyi kimi məsələlərdə yetişməkdə olan gənc nəsil arasında fərqli, cəmiyyətimiz üçün arzuolunmaz tendensiyalar yaranır. Məlumdur ki, dünyagörüşü, həyata baxışı, dərin müşahidə qabiliyyəti olan müdrik ağsaqqallar həmişə mizan-tərəzini saxlayar, mərhəmətli, rəhmli olardılar, bir əlində qılınc, bir əlində qalxan tutar, bir əllərində od, bir əllərində su olardı. Dəyərli əsərlərdən də öyrənmişik ki, elin ağsaqqalı səliqə-sahmanlı olar, ağır oturur, ağır durar, fikrinin aydınlığı, dərin düşüncəsi ilə seçilərdi.

Müdrik ağsaqqallar elin yol göstərən, adətən-ənənələrimizin, milli-mənəvi dəyərlərimizin daşıyıcısı, qoruyucusu olardılar. Belə ixtiyarların həyat təcrübəsi zəngindir, onlar öz əməlləri, uzaqgörənlikləri ilə sayılıb-seçilir. Bu şərəfli vəzifə əsasən, nəsildən, əsildən-kökədən gəlir. Evin böyüyü, yeni ata, ilk növbədə, ailədəxili qanunları tənzimləyən və ailəni həyatın müxtəlif çətinliklərindən qorumaqla idarə edə bilən şəxsdir. O öz ədaləti və iradəsi ilə ailədə böyüməkdə olan övladları, xüsusilə, oğul üçün nümunəvi olan və onun gələcək həyatında meyar rolunu oynaya bilən Azərbaycan kişisi, ana isə namuslu qadın, ləyaqətli həyat yoldaşı, qayğıkeş, mərhəmətli ana, xanım-xatın, ailecanlı, ismətli, yeri gələndə mərd və döyüşkən olmağı bacaran Azərbaycan xanıdır. Ailənin digər üzvləri olan övladlar isə ata- ananın sözündən çıx-mamaq, onların haqqını ömrün vəfası bitənə qədər uca tutmaq, ailə dəyərlərinə qarşı gəlməmək, nəticə etibarilə valideynlərinin fəxrinə çevrilməklə əsl azərbaycanlı ailəsini təşkil edirlər ki, bu nüanslar Azərbaycan xalqının milli dəyərlərində geniş şəkildə yaşamaqdadır. Böyüyə hörmət, kiçiyə dəyər verib, ona yol göstərmək cəmiyyətimizin başlıca keyfiyyətlərindəndir.

Azərbaycan cəmiyyətində ailə təməlinə böyük dəyər verilir

Azərbaycan cəmiyyətində ailənin dövlətin tərəqqisində oynadığı rol böyükdür. Bunu sosioloqlar da təsdiqləyirlər. Onlar insanın şəxsiyyət kimi yetişməsində, sosiallaşmasında xalqın milli-mənəvi keyfiyyətlərinin gələcək nəsillərə ötürülməsində ailəni alt qurum hesab edirlər. Türk dünyasında isə sağlam əxlaqə malik əksəriyyət arasında evlənmə xoşbəxtlik qaynağı kimi qəbul olunur. Türk təfəkküründəki fitri və təbii əsaslara malik ailə nizamı ərə arvad arasındakı rabitənin bir çox incə nöqtələrini önə çəkmişdir. Eləcə də ailə həyatının davamlı qanunlarının əsası qoyulmuşdur. Türk təfəkkürünün daim diqqət mərkəzində olan əsas məsələlərdən biri bu ocağı isitmək və möhkəmləndirməkdir. Belə ki, ailə rabitələrini zəiflədə bilən hər bir amillə ciddi mübarizə aparılmışdır. Ər-arvadlıq vəzifələrinin yerinə yetirilməsi və ailədə əxlaqi dəyərlərə diqqət bu cəmiyyətdə əsas şərtlərdən sayılmışdır. Bu yolla ailə quran tərəflər Allaha yaxınlaşırlar, onların bəndəlik məqamı yüksəlir. Bu səbəbdən türk dünyagörüşündə ailə müqəddəslik dairəsinə daxildir və ilahi bir məfhum daşıyır. Belə bir yanaşma ailə təməlini soyuqluq və süstlükə qoruyan, onu daha da sarsılmaz edən ciddi amildir. Ailə-nikah və ya qan qohumluğuna əsaslanan, məişət ümumiliyi və qarşılıqlı mənəvi məsuliyyətlə bağlı olan kiçik sosial birlikdir. O, hər bir cəmiyyətin sosial strukturunun mühüm komponenti olub, çoxlu sosial funksiyalar yerinə yetirməklə həmin cəmiyyətin inkişafında mühüm rol oynayır. Nikah ailənin hüquqi əsasıdır. O, qadınla kişi arasında rəsmi qaydada bağlanmış müqavilədir. İnsan ailədə dünyaya gəlir, onun vasitəsilə uşaqların ilkin sosiallaşması və tərbiyə edilməsi başlayır. Həmçinin, böyüyə hörmət və qayğı göstərmək vəzifəsi ailədə reallaşır. Ailənin əsası cəmiyyət tərəfindən bu və ya digər formada müəyyən edilmiş kişi ilə qadın arasında nikah ittifaqıdır.

Nikah kişi ilə qadın arasında, valideynlərlə uşaqlar arasında münasibətləri qəti müəyyənləşdirir, müəyyən normalara salır, bununla da ona sosial təsisat xarakteri verir. Ailəyə kiçik sosial qrup kimi də baxmaq olar. Ailənin mahiyyəti onun quruluşunda, formalarında, funksiyalarında və bir də ailə üzvlərinin ailədə rolunda ifadə olunur. Milli dəyərlərimizin təməlini ailə dəyərləri təşkil edir. Məlum məsələdir ki, hər bir azərbaycanlının xüsusi önəm verdiyi həyat həqiqətlərindən biri də ailedir. Azərbaycanlı psixologiyasında ailə faktoru digər xalqlarla müqayisədə daha dərin və uzunömürlüdür. Yeni, ailə üzvləri böyüdükcə, digər millətlərdən fərqli olaraq, fərdlər ailədən uzaqlaşmır, əksinə, daim əlaqələrini genişləndirir. Həmçinin, ailədə hər bir fərdin öz yeri və üzərinə düşən öhdəlikləri vardır. Azərbaycanlı psixologiyasında ailə müqəddəsdir; o, gücü, birliyi, iradəni təmsil edir ki, milli dəyərlərimizin təhlili zamanı məhz bu keyfiyyətlərlə rastlaşırıq. Başqa sözlə, Azərbaycan ailəsinin dəyər verdiyi keyfiyyətlər zaman keçdikcə əhatələnmiş, qanuniləşmiş və bugünkü milli dəyərlərimizi meydana gətirmişdir. Milli dəyərlərimizi ailə fərdlərinin ayrı-ayrılıqda Azərbaycan ailəsindəki yerini və vəzifələrini qısa şərh etməklə belə səciyyələndirə bilərik. Hər bir xalq

Cəmiyyətin əsasını sağlam ailə təşkil edir

qın milli dəyərləri onun milli mənəviyyət göstəricisidir. Bu mənəviyyətin qaynaqlandığı mənbə isə milli tarix və onun gerçəklikləri, milli mədəniyyət, milli adət və ənənələrdir.

Mədəni-mənəvi kökümüze qayıdış yolunda, milli mənəviyyətimizin tək-cə forma baxımından deyil, həm də məzmun baxımından bərqərar olması uğrunda aparılan mübarizədə mətbuatın, televiziyanın rolu olduqca böyükdür. Qəzet və telekanallar yalnız məqalə və veriliş yayımı ilə kifayətlənməməli, paralel olaraq bu məqalə və verilişlərdə milli dəyərlərin təbliği və qorunmasına xidmət etməlidir. Bütün siyasi, ictimai, mədəni, ədəbi proseslər, o cümlədən yayım prosesləri daim inkişafda və yenilənməkdədir. İstənilən inkişafın bazasında isə mütləq ümumbəşəri və global elementlər dalgası hökm sürməyə cən atır. Bu dalğanın törətdiyi fəsadlar isə istənilən prosesi milli kökündən, milli adət-ənənəsindən, milli mənəviyyətdən uzaq sala bilər. Məhz buna görə də kütləvi auditoriyası olan qəzet və televiziya, mütləq mənada, ümummilli ahəng üstündə köklənməli, yaradıcı güc, işlək qüvvə, jurnalist bazası daha çox milli dəyərlər kontekstində yüklənməlidir.

Ailə müqəddəsdir

Əksər hallarda qeyd olunur ki, ailə dövlət içində kiçik dövlətdir. Kiçik dövlətin özünəməxsus qaydaları, qanunları olur. Bu baxımdan, tarix boyu Azərbaycanda ailə müqəddəs hesab olunub. 2006-cı ildə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı ilə Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi yaradılmışdır. Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin başlıca vəzifəsi ailə institutunun hərtərəfli inkişafı və möhkəmləndirilməsi, ailə dəyərlərinin qorunması, onun problemlərinin minimuma endirilməsi, ümumən ailənin cəmiyyətdə rolunun yüksəldilməsi və rifahının artırılmasıdır. Hər il may ayının 15-i dünyada tənənə ilə qeyd olunan və insanların diqqətini ailə problemlərinin həllinə bir daha yönəltmək məqsədi daşıyan Beynəlxalq Ailə Günü münasibətilə respublikamızda da silsilə tədbirlər həyata keçirilir. Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin bu əlamətdar günə bağlı təşkil etdiyi "Ailə bayramı"nda nümunəvi ailələrin seçilməsi, respublikanın müxtəlif bölgələrində mərasimlərin keçirilməsi artıq xoş ənənəyə çevrilib. Bu gün bizim vətənə, əcdadlarımızın bizə miras qoyduğu dəyərlərə olan sevgimiz, hörmətimiz buradan qaynaqlanır. Tarixən xalqımızın yüksək mənəvi dəyərlərinin qoruyucusu, genofondu muzun daşıyıcısı kimi milli inkişafımızda mühüm rol oynayan və xalqımızın gələcək nəsillərə bəxş etdiyi ailə institutu aşınmaqdadır. Qurulan ailə milli-mənəvi, dini-əxlaqi faktorlara söykənməlidir. Ona görə də ailə quran hər bir gənc tam şəkildə bir-birini tanıdıqdan sonra ailə qurmalıdır. Yeni, tələmək sonrakı mərhələdə peşmançılıq yarada bilər. Digər tərəfdən, gənclər ailə qurmamışdan əvvəl fikirləşməli, götür-qoy etməlidir ki, o, evlənməyə hazırımı. Nəzərə almaq lazımdır ki, ailə millətimizin gələcək fərdinin formalaşdığı bir mühitdir. İnsanın real şəxsiyyəti ən bariz şəkildə ailədə formalaşır.

Uşağa davranış qaydalarını mənimsədən, sosiallaşmasını təmin edən ilk məktəb də ailedir. Çünki ailənin quruluşu, təməl prinsipləri və fəaliyyəti cəmiyyətin fəaliyyəti ilə bir bütünlük təşkil edir. Tarixdə əbədi izlər buraxmış böyük millətlərin ən üstün keyfiyyətləri sağlam bir ailə quruluşuna malik olmalarıdır. Ailədə hər kəs fərqli bir şəxsdir. Ancaq onları qan bağıllığı, ailə dəyərləri bir arada tutur. Bir millət olaraq qarşılaşdığımız bu problemlərdən bizləri qurtaracaq çox yollar göstərilir. Amma fikrimcə, çağımızda bu problemin həll yolu istər millət olaraq, istərsə də ailə olaraq milli-mənəvi, dini-əx-

laqi dəyərlərimizə sahib çıxmaqla olacaq. Ailə dəyərlərini ən yaxşı şəkildə qoruyan və inkişaf etdirən dövlət və millətlər uzunömürlü olmuşlar. Ailələr nə qədər xoşbəxt olsalar, millətimiz və dövlətimiz də o qədər güclü olar. Ata oğul üçün ən ideal nümunə, qız üçün əks cinsin ən yaxşısı təmsilçisidir. Amma bəzən görürük ki, uşaqlara qarşı çox diqqətsizlik olur, onlara biganə münasibət bəslənir. Uşaqlar valideynlərin sevinci, fərəhi, ailələrinin istiliyini daha da artıran ümidləridir. Uşaqları tənbeh etməklə tərbiyələndirmək deyil, onları sözlə, müəyyən məsləhətlərlə, sevgi ilə tərbiyələndirmək olar. Valideynlər uşaqlara nə qədər sevgi ilə yanaşsalar, uşaqlar öz fikirlərini onlara daha açıq şəkildə deyər, valideynlərini özlərinə dost və sırdaş bilərlər. Ana və ata uşaqlarının dostu olmalıdır. Uşaqlar məktəbdə, həyətdə üzleşdikləri arzuolunmaz problemləri rəfiqəsinə və ya dostuna deyil məhz valideynləri ilə müzakirə etməlidir. Bu da valideynlər uşaqlar arasında dərin dostluq əlaqələri yaradar, inam və etimadı möhkəmləndirir. Uşağı təhdid etmək, ona yersiz halda qışqırmaq yolverilməzdir. Belə hal uşaq da ümidizlik yaradar, ruhdan düşər ki, bu da ailədə başqa problemlərə, hətta faciəyə gətirib çıxara bilər. Ailə özündə ictimai əlaqələrin bütün sistemlərini - nikah və qohumluq, hüquqi və siyasi, iqtisadi, etnik, psixoloji və emosional - birləşdirir. Məhz bu amilin sayəsində ailə sosial birliyin ilkin elementi olduğu üçün şəxsiyyət-cəmiyyət münasibətlərinin vasitəçisi qismində çıxış edir. Ailə yeni doğulmuş körpənin sosial normalar və əlaqələr haqqında təsəvvürünün formalaşmasını da həyata keçirir. Ailə, həmçinin, sosial irs qanununun da yaşamasına təsir göstərən ən güclü institutdur.

Qurulacaq ailə milli-mənəvi, dini-əxlaqi faktorlara söykənməlidir. Bəli, bir insan ailə qurarkən bunun necə məsuliyyətli bir iş olduğunu dərk etməli və necə bir insanla ailə həyatı quracağını müəyyənləşdirməlidir. Kiçik dövlət sayılan ailə insanlar arasında birinci ictimai formadır. Mənəvi emosional hissələr əsasında birləşmiş, insanların ümumi maraqlarını ifadə edən bu kiçik institut eyni zamanda güclü dövlətin, millətin təməlini təşkil edir. Ailənin gücü və mahiyyəti onun sosial birlik, kiçik sosial qrup kimi xarakterizə edilməsi ilə bağlıdır. İnsanın real şəxsiyyəti ən bariz şəkildə ailədə formalaşır.

Uşağa davranış qaydalarını mənimsədən, sosiallaşmasını təmin edən ilk məktəb də ailedir. Çünki ailənin quruluşu, təməl prinsipləri və fəaliyyəti cəmiyyətin fəaliyyəti ilə bir bütünlük təşkil edir. Tarixdə əbədi izlər buraxmış böyük millətlərin ən üstün keyfiyyətləri sağlam bir ailə quruluşuna malik olmalarıdır. Ailədə hər kəs fərqli bir şəxsdir. Ancaq onları qan bağıllığı, ailə dəyərləri bir arada tutur. Bir millət olaraq qarşılaşdığımız bu problemlərdən bizləri qurtaracaq çox yollar göstərilir. Ailələr nə qədər xoşbəxt olsalar, millətimiz və dövlətimiz də o qədər güclü olar. Ata oğul üçün ən ideal nümunə, qız üçün əks cinsin ən yaxşısı təmsilçisidir. Amma bəzən görürük ki, uşaqlara qarşı çox diqqətsizlik olur, onlara biganə münasibət bəslənir. Uşağı təhdid etmək, ona yersiz halda qışqırmaq, günahlandırmaq kimi neqativ hallar yolverilməzdir. Bu, uşaqların sinirinə, əlbəttə, öz mənfi təsirini göstərir. Uşaqlar sevidiklərini biləndə, hiss edəndə ki valideynləri onları necə böyük bir məhəbbətlə sevir, onda bunu gələcəkdə öz ailəsində də tətbiq edir. Əks halda isə bu, ailədə başqa problemlərə, hətta faciəyə gətirib çıxara bilər. Bu kimi halları nəzərə almaqla gələcəyinizi, başlıcası isə cəmiyyətimizin inkişafına təkan ola biləcək sağlam, nümunəvi ailə institutu yaratmaq olar.

i.ƏLİYEV

Rusiyalı ekspert: "Sülhməramlı kontingent ərazini tərk edə bilər"

Sergey Markov: "Moskva Qarabağdakı prosesin Azərbaycanın daxili işi olduğunu təsdiq etdiyinə görə bu il kontingentin ərazini tərk edəcəyi ehtimalı böyükdür. Peskov bir gün əvvəl demişdi ki, o, "erməni soyqırımını" üçün heç bir ilkin şərt görmür"

Siyasi Araşdırma İnstitutunun direktoru Sergey Markov "Moskva-Baku" portalına müsahibəsində Qarabağla bağlı yeni tarixi razılaşmaları şərh edib. Müsahibəni oxucularımıza təqdim edirik.

- Sergey Aleksandroviç, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev xalqa müraciətində bildirib ki, ölkə silahlı qüvvələrinin bir gündə həyata keçirdiyi antiterror tədbirləri ölkəmizin suverenliyini bərpa edib. Obyektiv olaraq Azərbaycan digər məsələlərlə yanaşı, üçtərəfli bəyanatın Ermənistan silahlı qüvvələrinin çıxarılmasına dair bəndinin icrasına nail olub...

- Baş verənlər global müstəvidə möhtəşəm hadisədir, bu o deməkdir ki, 1988-ci ildən davam edən Qarabağ münaqişəsi nəhayət ki, sona çatır. Bu qanlı, şiddətli qarşıdurma 35 il-əsrin üçdə birindən çox davam etdi və indi başa çatmışdır.

Biz tarixi bir məqamın şahidi oluruq. Azərbaycan əsl qalibdir. O, 2020-ci ilin payızında ərazilərinin qaytarılması ilə bağlı BMT Təhlükəsizlik Şurasının 30 ilə yaxındır icra olunmayan qətnamələrini müstəqil şəkildə həyata keçirib. İndi də o, müstəqil şəkildə erməni tərəfini Üçtərəfli Bəyanata əməl etməyə məcbur etdi. Beynəlxalq təşkilatlar yox, özü. 2020-ci ilin payızında Azərbaycanın hərbi təcrübəsi öyrənilirdi ki, indi də Azərbaycanın uğurları dünyada öyrəniləcək. Və burada bir daha tarixdə şəxsiyyət faktoru rol oynadı. İlham Əliyev müdrik rəhbərdir, böyük strateqdir. Bu, irəliyə baxdığını, bütün gedişləri hesabladığını, zamanın çağırışlarını hiss etdiyini, qərarlarını yalnız ölkəsinin milli maraqları üzərində qurduğunu dəfələrlə nümayiş etdirmiş siyasətçidir.

Düşünülmüş, ağıllı qərarlar qəbul edir. O, müasir dünyada və dünya tarixində bir neçə müstəqil liderdən biridir.

Prosesin beynəlxalq təşkilatlardan kənarda baş verməsi çox vacibdir. BMT və ATƏT münaqişənin həllində tamamilə uğursuz oldu. Qarabağ məsələsinin hərbi yolla həlli heç nəyi həll edə bilməyən beynəlxalq təşkilatların nəhəng böhranının sübutudur. Qərb dövlətlərinin tam nəzarəti altında olan BMT heç nə edə bilmir, ziddiyyətlərdən parçalanmış ATƏT də heç nə edə bilmir.

İlham Əliyevin dediyi kimi, indi əsas məsələ Qarabağ ermənilərinin Azərbaycanın hüquqi, sosial-iqtisadi məkanına reintegrasiyasıdır. İndi erməni birləşmələrinin tərkisilah edilməsi və Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin Qarabağdan çıxarılması bəndinin yerinə yetirilməsi üzrə real proses başlayıb. Azərbaycan Prezidentinin bəyan etdiyi kimi, artıq tərkisilah prosesi başlayıb. Bu, regionda təhlükəsizlik baxımından son dərəcə vacibdir. Bununla paralel olaraq Yevlaxda Rusiya sülhməramlı kontingentinin vasitəçiliyi ilə Azərbaycan hakimiyyətinin nümayəndələri ilə Qarabağ ermənilərinin nümayəndələri arasında yeni görüş keçirilib. Hansı ki, çox vacibdir. Azərbaycan reintegrasiya ilə bağlı təkliflərini təqdim edib. Və bu çox vacib amildir. İlham Əliyevin dəfələrlə bəyan etdiyi və rəsmi Bakının da qeyd etdiyi kimi: Qarabağ ermənilərinin hüquqlarını və təhlükəsizliyini təmin etmək üçün heç bir beynəlxalq mexanizmə ehtiyac yoxdur. Bu, Azərbaycanın daxili işidir və Bakıda deyildiyi kimi, Azərbaycan hakimiyyətinin özləri zəmanət verir ki, erməni əhalisi üçün hər şey yaxşı olacaq, mənsubiyyətindən asılı olmayaraq Azərbaycanın qalan sakinləri ilə eyni hüquqlarla yaşayacaqlar. Və bu, şübhəsiz ki, belə olacaq. Qarabağ ermənilərinin yaxşı yaşamaq, təzyiq

altında yaşamaq imkanı var.

Bakı ilə Qarabağ erməniləri arasında razılaşmaların perspektivinə əsaslanan hadisələrin ssenarisi belədir- kim Qarabağda yaşamaq istəyirsə, qalacaq, bu kiməsə yaraşmazsa, o gedə bilər. Sual yaranır ki, münaqişə zamanı azərbaycanlıların qətlində, hərbi cinayətlərdə, insanlığa qarşı cinayətlərdə iştirak edən silahlılarla nə etmək lazımdır? Amma bunların hamısı Azərbaycanın daxili həyatına aid məsələlər olacaq, beynəlxalq aləmin yox.

Azərbaycan daxili problemlərin həlli istiqamətində fəaliyyətini davam etdirəcək: minalardan təmizləmə, abadlıq, yenidənqurma. Qarabağ erməniləri isə məhz Azərbaycan prezidentinin də təklif etdiyi kimi, azərbaycanlılarla birgə rahat ərazilərdə yaşamaq imkanı əldə edəcəklər.

- Rusiyanın Azərbaycana "yaşıl işığı" yandırmaq üçün mahiyyətə əsas var, çünki Paşinyan özü Qarabağı Azərbaycan ərazisi kimi tanıyıb. Və görürük ki, Rusiya hökumətinin nümayəndələri ardıcıl olaraq Qarabağda baş verənlərin Azərbaycanın daxili işi olduğu mövqeyini səsləndirirlər... Amma həm də son vaxtlar Rusiya-Ermənistan münasibətlərində yaranmış situasiya. İrəvanın Qərb vektoru və onun anti-Rusiya hərəkətləri və bəyanatlarının hadisələrin nəticəsinə təsir etdiyini deyə bilərikmi?

- Əlbəttə. Paşinyan Rusiya ilə münasibətləri kəskin şəkildə pisləşdirdi. Ermənistan və separatçıların özləri Azərbaycanı antiterror tədbirləri görməyə sövq edirdilər, çünki mütəmadi olaraq təxribatlar baş verirdi, Qarabağda ardıcıl hərbi güc toplanırdı, Azərbaycan mülki əhalisinin və təhlükəsizlik qüvvələrinin ölümü ilə nəticələnən təxribatlar törədilib. Qarabağda sabitliyi pozmaq

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə inteqrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

üçün xarici qüvvələrin daxil olmasına cəhdlər olub və edilir.

Rusiyanın mövqeyinə gəlincə, bəli. Burda necə olmalı idisə, elə də oldu. Aydın məsələdir ki, beynəlxalq hüququn Azərbaycanın tərəfində olduğu, Paşinyanın Rusiyaya qarşı olduğu bir şəraitdə Azərbaycanın indiki beynəlxalq situasiyada Moskva üçün rolu ancaq artmaqdadır. İrəvan özü Qarabağı Azərbaycan ərazisi kimi tanıyıb və Rusiya, burada optimal mövqe tutmuşdur. Rusiya kimi Azərbaycana dost ölkələr Azərbaycanın Qarabağ üzərində suverenliyini tam şəkildə tanıyır.

- Bu gün (dünən-red) İlham Əliyev Vladimir Putinə zəng etdi, onlar Qarabağda vəziyyətin sakitləşdirilməsini, Üçtərəfli Bəyanatın icrasının intensivləşdirilməsini müzakirə etdilər...

- Bu, istənilən vəziyyətdə Putinlə Əliyev arasında daimi konstruktiv təmas və anlaşmanın daha bir sübutudur. Göründüyü kimi, prinsipçə, son nəticədə Cənubi Qafqazda öz mövqelərini möhkəmləndirən Aİ yox, ABŞ yox, Rusiya oldu. Rəsmi Bakının nümayəndələri ilə Qarabağ erməniləri arasında danışıqlarda Rusiya sülhməramlıları iştirak edir, çünki Qarabağda müxtəlif vəziyyətləri həll edən məhz onlardır. Bəli, ola bilsin ki, Qərbin təzyiqi əsasında diqqəti Ukraynaya yönəltməsi ucbatından Rusiya son vaxtlar vasitəçiliyini istədiyi dərəcədə tam həyata keçirməyib. Ancaq hələ də bi işi aparır. Deyə bilərik ki, vasitəçilər arasında Rusiya son sözü özünə saxlayıb. Putinlə Əliyev arasındakı söhbətə görə, Rusiya Federasiyasının vasitəçiliyi ilə indi vəziyyətin həlli üçün Moskvanın köməyi ilə çox şey razılaşdırılır. Amma mən hesab edirəm ki, Moskva Qarabağın Azərbaycan olduğunu və bu ərazidə baş verən hər şeyin Azərbaycan Respublikasının daxili işi olduğunu təsdiq etdiyinə görə bu il kontingentin bu ərazini tərk edəcəyi ehtimalı böyükdür. Axı Peskov bir gün əvvəl demişdi ki, o, "erməni soyqırımını"

üçün heç bir ilkin şərt görmür.

Qarabağdakı rus sülhməramlıları səbir möcüzələri göstərdilər. Ermənistan onları daim Azərbaycanla münaqişəyə sövq edirdi.

- Prezident Əliyev müraciətində İrəvanın Qarabağla bağlı razılaşmalar ətrafında vəziyyətlə bağlı mövqeyinə, İrəvanın siyasi konstruktivlik nümayiş etdirdiyinə və bunun ümid verdiyinə diqqət çəkib. Və bildiyimiz kimi, Paşinyan Azərbaycanın Qarabağda antiterror tədbirləri ilə bağlı vəziyyətdən "özünü ayırdı" və vəziyyətin həlli üçün dialoqda iştirak etmədi. Əliyev bunu yüksək qiymətləndirib.

- Əliyev Ermənistanın ərazi bütövlüyünü tanıdı. Həm də unikal olan odur ki, Bakı ilə İrəvan arasında həmişə Qarabağla bağlı danışıqlar olub, indi isə Bakı ilə Qarabağ erməniləri arasındadır. Bəli, Paşinyan Qarabağı Azərbaycan ərazisi kimi tanımaqla prosesdə mühüm rol oynadı. Baxmayaraq ki, o, Rusiya-Ermənistan münasibətlərini çox mənfəi edib. Amma unutmayaq ki, Ermənistanın baş naziri Üçtərəfli Bəyanata əməl etməyib.

- Separatçılar, radikallar, Qərb vəziyyətin dağılmasına və dinc istiqamətdə inkişaf etməsinə təsir göstərə bilərmi?

- Qərb çətin ki, nəse edə bilsin. Baxmayaraq ki, Makron və digərləri hər cür beynəlxalq mexanizmləri cəlb etməyə çalışırlar. Amma heç kim Azərbaycana qarşı sanksiyalar tətbiq etməyəcək. Radikallar nəyisə tənzimləməyə cəhd edə bilər, lakin onlar yatırılacaq. Deməli, Azərbaycan indi ardıcıl olaraq ermənilərin reintegrasiyası siyasətini həyata keçirəcək. Hər şey onun əlindədir. İrəvanda etirazlara gəlincə, biz ənənəvi olaraq görcəyik ki, Paşinyan bu dəfə də müqavimət göstərə bilirmi.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

“Ümumtəhsil məktəblərində fənlərin sayını azaltmaq lazımdır”

TƏHSİL EKSPERTİ DANIŞDI

“**S**on 7-8 ildə Azərbaycan təhsilinin məzmun sahəsi dəyişdirilib. Səbəb də şagirdlərin yaş xüsusiyyəti və psixologiyası nəzərə alınmadan daxil edilən materiallardır. 2007 - 2008-ci tədris ilindən Azərbaycan təhsil sisteminə ibtidai siniflərdən başlayaraq kurikulum tətbiq olunmağa başlayıb”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında təhsil üzrə ekspert Kamran Əsədov deyib.

Onun sözlərinə görə, kurikulumun mənası yeni yol deməkdir:

“Bu proqramda dərsliyin məzmununda yenilənmə zamanın tələbidir. Çünki dərsliklərimizin məzmununda yenilənməyə ehtiyac var. Ancaq bu məzmun ibtidai sinif şagirdlərinin və onlara evlərdə dərslərini hazırlamaqda kömək edən valideynlərin qəbul edəcəyi, anlayacağı səviyyədə olmalıdır. Buna görə də dərslərdə, dərs proqramlarında ağırlıq yaranır. Ən çox çətinlik törədən amillərdən biri də kurikulum yeniliyidir ki, bu, təhsildə daha da ciddi ağırlaşmalara səbəb olub. Üstəlik kurikulum dərsliklərini tərtib edənlərin kurikulumun mahiyyətini bilməməsi həm şagirdlərə, həm də müəllimlərə çətinlik yaradır. İlbəil kurikulum tətbiq edərək təhsili geriye doğru aparır, nəsilər arasında bilik uçurumu yaradır.

Bəzi dərsliklərdə çətin məsələ-misallardan, ibtidai siniflər üçün istifadə olunan dərsliklərdə şivədən, dialekt sözlərdən, uşaqların qavraya bilməyəcəyi şeirlərdən çox istifadə edirlər. Bu da dərsliklərimizin dilinə ağırlıq, akademiklik gətirir. Dərslik elə tərtib edilməlidir ki, uşaq bu dərsliyi bağlayıb kənara itələməsin, əksinə, sevsin. İbtidai sinif şagirdi kitabı üçün darıxmaldır. Onları seve-sevə açmalıdır. Ancaq təəssüf ki, bizdə bu baş vermir.

Problemin həllini üçün, istifadə olunan dərsliklərin seçimində yaxşını ancaq onda əldə etmək olar ki, alternativlər olsun. Məsələn Gürcüstanda birinci sinif üçün 5-6 dərslik var. Bizdə isə orta məktəblərdə ancaq bir dərslikdən istifadə olunur, deyirlər ki, bundan başqa heç bir dərslik ola bilməz, ona görə də təhsilimiz, dərslikləri-

miz bu gündədir. Gürcüstanla yanaşı Almaniya, Türkiyə, ABŞ və başqa bir çox ölkədə çeşid-çeşid dərsliyin içindən biri seçi-

lir, təsdiqlənir. Yeni nəzirlər alternativ dərsliklər istifadəyə buraxır, ən uyğun olanı məktəb, müəllim özü seçir.

Orta ümumtəhsil məktəblərində ümumi orta təhsil səviyyəsi üzrə tədris olunan fənlərin sayı 17-ə qədərdir ki, bu da kifayət qədər çoxdur. İbtidai siniflərdə isə bu fənlərin sayı 11-dir ki, bu da dünyada qəbul edilmiş normalardan çoxdur. Hesab edirəm ki, fənlərin sayını azaltmaq lazımdır. Bundan başqa, Avropa və Amerikada olan dərslik yazma təcübəsindən istifadə etmək lazımdır. Dərsliklər nəşriyyatlar yazmalı deyil, ayrıca dərslik agentliyi yaradılmalı, bir neçə alternativ dərsliklər yazılmalı, seçimi isə məktəblərin, fənn müəllimlərinin ixtiyarına buraxmaq lazımdır”.

Səbinə Hüseynli

Bakıda sürücüyə qarşı soyğunçuluq edilib

Bakıda sürücüyə qarşı soyğunçuluq edilib. Bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat Xidmətindən məlumat verilib. Məlumatda deyilir ki, Suraxanı rayonu Zığ qəsəbəsi ərazisində “Toyota” markalı avtomobildə olan 2 səmişinin sürücünün 250 manat pulunu soyğunçuluq yolu ilə talamaları barədə polisə məlumat daxil olub.

Bakı şəhər Baş Polis İdarəsi və Suraxanı RPİ 33-cü Polis Bölməsi əməkdaşlarının keçirdikləri əməliyyat tədbiri nəticəsində soyğunçuluq əməlini törətməkdə şübhəli bilinən Göyçay rayon sakini Hakim Hüseynov və Bərrətməkdə şübhəli bilinən Göyçay rayon sakini olan qadın müəyyən olunaraq saxlanılıblar. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

“SƏS” qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressainform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseynov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN

6 aylıq 79.20 AZN

1 illik 158.40 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarınızı
dərc etməyə hazırıq!

“Ə

slində, restoranlarda xidmət haqqı istənilməsi qanunvericiliklə doğru deyil”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında hüquqşünas Şamil Paşayev deyib. Onun sözlərinə görə, bu addım həm də insanları aldatmağa yönəlidir: “Məsələn, bir restoran elan verir ki, səhər yeməyi 20 AZN-dir. Amma hesabı istədikdə sənədən 25 AZN istəyirlər. Yəni, müəyyən faiz xidmət haqqı tuturlar. Bu ilk olaraq menyuda, yaxud elanda xüsusilə qeyd olunmalıdır”.

Şamil Paşayev sözlərinə belə davam edib: “Qanunvericilikdə bir məqam göstərilir ki, ictimai iaşə obyektləri, restoranlar və s. bu tip məkanlar təqdim etdikləri

Restoranlarda xidmət haqqı olması düzgündür?

HÜQUQŞÜNAS AÇIQLADI

yeməyə görə vətəndaşlardan əlavə pul alması absurdur.

Onu da qeyd edim ki, guya restoranlar bu xidmət haqqını işçilər arasında bölürlər. Amma əksər sa-

hibkarlar heç bunu etmir. Bu onların vergidən yayınmaqlarına yardımçı olur. Bu həm də sifarişdə “çayvoy” alan ofisiantların da haqqına girmək deməkdir. Çünki xidmət haqqına görə müştəri “çayvoy” qoymaq istəmir. Belə olan halda restoranlarda xidmət haqqı alınması qanunsuz və əsassızdır. Qanunvericiliyimiz də bunu birmənalı olaraq bildirir”.

Ayşən Vəli

Özünə iynə vuran həkim ölüb

Bakıda özünə iynə vuran həkim şoka düşərək ölüb. SİA xəbər verir ki, hadisə Sabunçu rayonunun

Bakıxanov qəsəbəsində qeydə alınıb. Belə ki, 1996-cı il təvəllüdü Əlizadə Onun həyatını xilas etmək mümkün olmayıb.

nənin əks təsirinə həkim işləyən Qəmbər Əlizadə şok vəziyyətinə düşüb. Onun həyatını xilas etmək mümkün olmayıb.

Baş redaktor:
Bəhrüz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

“ƏLİNCƏ” AZƏRBAYCAN KEYRİYYƏ CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet bazar və bazar ertəsindən başqa hər gün nəşr olunur

Tiraj: 4000